

ADVOCATENBLAD 15

8 november 2012

Zuidas-
kantoren over
nieuwe
concurrentie

DE AMERIKANEN KOMEN

- » Ski-advocaat over onzorgvuldigheid op de piste
- » NVSA wil opheldering over afluisteren in de bak
- » Gaat de Raad voor Rechtsbijstand te ver?

Sdu UITGEVERS

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Vergeet niet je stap te maken!

DPA Legal voor Advocaten en Bedrijfsjuristen

Af en toe van baan verwisselen maakt gelukkiger. Van tijd tot tijd een nieuwe omgeving met nieuwe werkzaamheden geeft aanzienlijk meer voldoening en zelfvertrouwen. Inkomen en beroepsstatus nemen bovendien aantoonbaar toe. DPA Legal helpt jou je juridische carrière vorm te geven. Wij kennen het juridische landschap als geen ander en kunnen jouw wensen en behoeften in verschillende fasen van je leven concreet in kaart brengen.

Overstappen binnen de advocatuur, naar het bedrijfsleven of juist weer terug naar de advocatuur? Zoveel juristen en bedrijven; zoveel wensen. Per individu en per levensfase verandert de behoefte naar werk. Om die behoefte te vervullen is meer nodig dan een simpele match tussen een CV en een vacature. Door onze aanpak, kennis, ervaring en ons uitgebreide netwerk kunnen we nét iets verder kijken en een stapje verder gaan. En dat werkt in het voordeel van onze kandidaten én opdrachtgevers.

Neem contact met ons op voor nadere informatie of een oriënterend gesprek. We vertellen je graag meer over onze aanpak.

Als zelfstandige business unit van DPA Group richt DPA Legal zich op de arbeidsmarkt voor juristen met minimaal vier jaar relevante ervaring opgedaan in het bedrijfsleven of de advocatuur. We vervullen tijdelijke en vaste posities voor de advocatuur en in het bedrijfsleven.

DPA Legal Parklaan 48 1405 Bussum T +31 (0)35 625 05 05 jurist@dpa.nl www.dpalegal.nl

DPA | Legal
DETACHERING

7

Nieuwe voorzitter SJB

‘Wij kunnen overbrengen wat er bij de Jonge Balies leeft,’ zegt Eline Schiebroek. Zij is per 1 november de nieuwe voorzitter van de Stichting Jonge Balie Nederland.

26

Achter de schermen bij Kamp Zeist

Dagelijks heeft vreemdelingenadvocaat Frans Willem Verbaas te maken met schrijnende verblijfs-situaties van zijn cliënten. Een reportage.

32

Snellezen doe je zo

Een cursus snellezen belooft meer tijd en daarmee geld. Maar hebben advocaten er ook daadwerkelijk iets aan?

Actualiteiten

- 3 Van de deken: Van Salomo naar DNA
- 4 NVSA heeft vragen over af luisteren in de bak
- 5 Column Matthijs Kaaks
- 7 ‘Wij hebben iets te vertellen’
- 8 Intussen op het Binnenhof
- 10 Agenda
- 11 Tussen wet en werkelijkheid

- 12 ‘Een Orde moet een keurmerk worden’
- 13 ‘Ik ga niet op een kopie van een paspoort wachten’

Coverartikel

- 14 De Amerikanen komen

Social media

- 20 Sneller, meer en beter

Rechtsbijstand

- 23 ‘Inschrijving bij balie moet in eindsituatie voldoende zijn’

Analyse

- 25 ‘Vreemd’ geval met ‘vreemde’ gevolgen

Reportage

- 26 ‘De cliënt heeft één aanspreekpunt, dat ben jij’

Even Oprissen

- 29 Hoe zit het ook alweer met de verjaringstermijnen voor de gewezen verdachte?

Reacties

- 30 Eberhard van der Laan over de Top 600 en Christ’l Dullaert over HNW

Kroniek

- 34 Kroniek personen- en familierecht

Transfers

- 43 Wie, wat, waar?

Uitspraken

- 47 Van de tuchtrechter

Colofon

92e jaargang

Het *Advocatenblad*, het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten, verschijnt elke drie weken en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De van de Orde onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen, behalve Van de deken, Van de Orde en Tuchtrector.

Redactie

mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen
mr. B.J.R. Van Tongeren

Journalistieke redactie
Sabine Droogleever Fortuyn,
Hedy Jak en Mark Maathuis

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Vormgeving

Dimdim, Den Haag

Correctie
Sandra Braakmann

Druk

Senefelder Misset, Doetinchem

Citeerwijze

Adv.bl. 2012-1, p.

Aan dit nummer werkten mee

Maarten Bakker, Erik van der Burgt, Olga van Ditzhuijzen, Sjoerd van der Hucht, Michel Knapen, Kim van der Meulen, Tatiana Scheltema, Trudeke Sillevius Smitt, Floris Tilanus, Marian Verburgh en Henriette van Wermeskerken

Redactionele bijdragen

Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten.

Sdu Uitgevers

Gert Jan Schinkel (uitgever)
Sandra Kroon (directeur Legal, Tax & Regulatory)

Advertenties

Martine Aspeslagh en Angela Bruins (media adviseurs) 070-378 05 62 www.bereikdejurist.nl, advertentie.juridisch@sdu.nl,

Inzendtermijn:

nr. 16: 16 november
nr. 17: 7 december

Abonnementen

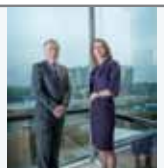
Per jaar: 215 euro jaar (incl. verzend- en administratiekosten). Studenten: 107,50 euro. Jaarbanden: 39,95 euro (excl. verzendkosten). Losse nummers: 30 euro (excl. verzendkosten). Alle bedragen zijn excl. btw.

Adreswijzigingen

Sdu Uitgevers klantenservice, 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service; adreswijzigingen@advocatenorde.nl

Bureau van de Orde

Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag Postbus 30851, 2500 GW Den Haag info@advocatenorde.nl 070 - 335 35 35
Helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl 070 - 335 35 54

Omslagfoto:
Erik van der Burgt

HO
PRINT

Nederlands
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

Van de redactie

Niks winterslaap

De uitspraak van de Raad van Discipline veroorzaakte vorige week een schok binnen de advocatuur. Bram Moszkowicz van het tableau geschraapt, een straf die hoger uitviel dan de door de Amsterdamse deken Germ Kemper voorgestelde schorsing van een half jaar. Vooral het gebrek aan vertrouwen in verbetering in de manier waarop de strafadvocaat zijn praktijk voert, lijkt de doorslag te hebben gegeven voor de raad. In hoger beroep zal moeten blijken of deze beslissing staande blijft.

In dit nummer neemt een advocaat in het vreemdelingenrecht ons mee naar Kamp Zeist, waar zijn cliënt in vreemdelingenbewaring zit. Een reportage over de aangrijpende wijze waarop onschuldige mensen zonder de juiste papieren als gedetineerden vastzitten. Hierover constateerde de European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment onlangs al dat de Nederlandse vreemdelingenbewaring op meerdere vlakken niet door de beugel kan. En Nationaal ombudsman Alex Brenninkmeijer zei in zijn onderzoeksrapport naar vreemdelingenbewaring: 'Ik vind de situatie ernstig en stel aan de orde of het humaan is om mensen zonder veroordeling op deze manier op te sluiten.' Nederland is, vergeleken met andere Europese landen als Zweden en het VK, de uitzondering die op een haast barbaarse manier omgaat met vreemdelingen.

Ook hebben wij ons oor te luisteren gelegd in de boardrooms van Zuidas kantoren over de komst van het Amerikaanse kantoor Jones Day. Schudt het de markt op? Wordt dit een stevige concurrent en verwachten partners op grote kantoren een Amerikaanse invasie? Vooralsnog lijken op deze vragen Hollandse nuchterheid van toepassing. Eerst maar eens zien, en 'nee,' van echte concurrentie kan geen sprake zijn volgens de partners.

Hoe dan ook, de markt – die al niet rustig was – beweegt zich nog meer en in hoeverre de Nederlandse advocatuur daarop gaat inspelen, dat is de *Million Dollar Question*. Niks winterslaap dus, maar alert blijven.

Inmenging politici straffen 'onrealistisch'

Foto: Middendorp / HH

De Hoge Raad voor Justitie in België wil dat politici die zich met lopende rechtszaken bemoeien tot twee jaar de cel in moeten kunnen gaan. Is dit ook een geschikt idee voor Nederland? 'Laten we voorop stellen dat het hoogst ergerlijk is als politici zich gaan bemoeien met de rechtsgang,' aldus strafrechtadvocaat Victor Koppe. 'Zoals ook onlangs weer het geval was in de zaak Diessen waarbij demissionair Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven te ver is gegaan door het overlijden van een inbreker af te doen als "beroepsrisico." Ik vind

dat op het moment dat een zaak onder de rechter is of gaat komen, je als politicus pas op de plaats moet maken. Maar om nou gevangenisstraf op te leggen, lijkt me al te gortig.' Koppe vindt het voorstel van de Belgische Hoge Raad dan ook niet realistisch. 'Het verbaast me wel dat ze zo'n wet in het leven willen roepen. België lijkt me toch een beschaafd land waar de trias politica, net als bij ons, de essentie van het rechtssysteem vormt. Je mag er toch van uitgaan dat politici daar respect voor hebben en inmenging slechts incidenteel voorkomt.'

Citaat

'Straffen van meer dan twee jaar in eerste aanleg worden direct geëffectueerd, ook al wordt er hoger beroep aangetekend'

WD en PvdA in hun op 29 oktober gepubliceerde regeerakkoord *Bruggen slaan*.

Patroon van het Jaar 2012

‘Het is een echte verrassing,’ zegt Ingrid van Berkel (Eversheds Faasen advocaten- en notaris kantoor in Rotterdam en Amsterdam) over haar uitverkiezing tot Patroon van het jaar. ‘Ik wist al wel dat ik genomineerd was, maar winnen is een mooie erkenning.’ Volgens Van Berkel, die in het arbeids- en medezeggenschapsrecht gespecialiseerd is, heeft ze mede gewonnen omdat ze in haar begeleiding veel nadruk legt op buitenhoudelijke kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden die je als advocaat nodig hebt. ‘Als je bij een groot kantoor werkt, dan krijg je van meerdere collega’s inhoudelijke begeleiding. En het is ook belangrijk dat je verschillende stijlen ziet. Ik zie het als mijn primaire taak om te zien of het goed gaat, zowel zakelijk als privé. Het gaat namelijk om de ontwikkeling die de stagiaire als mens doormaakt en er komt veel op je af gedurende die drie jaar. Je kan dan een punt bereiken dat je er door heen zit, en dan kan de directe betrokkenheid van je patroon kan je doorheen slepen.’

Ordebericht

Op 8 oktober 2012 heeft de Algemene Raad het voornemen uitgesproken om ten behoeve van een wetenschappelijk onderzoek van de UvA eenmalig advocaatgegevens over te dragen aan de betreffende onderzoekers. Deze verstrekking vindt plaats overeenkomstig de Wet bescherming persoonsgegevens en het protocol gegevensverstrekking aan derden van de landelijke Orde. De verwerking van de gegevens is geanonimiseerd en de gegevens worden daarna vernietigd. De Orde draagt zorg voor afspraken over geheimhouding van de gegevens. Voor nadere informatie over het protocol wordt u verwezen naar de website van de landelijke Orde, www.advocatenorde.nl.

Van de deken

Van Salomo naar DNA

Jan Loorbach

Op 15 oktober 2012 was ik te gast op een launching event van de Raad voor de Rechtspraak. Daar werden de nieuwe presidenten van (voorlopig) tien rechtbanken, vier hoven en het CBB en de CRvB gepresenteerd.

Dat gebeurde onder meer in – helaas maar noodzakelijk – ultrakorte interviews waarin de nieuwe gezichtsbepalers van de rechtspraak zich natuurlijk maar beperkt konden profileren; niettemin ervoer ik het als een parade van enthousiaste en ambitieuze en zeker ook communicatief vaardige professionals die met elkaar gemeen hebben dat ze zeer overwegend in de rechtspraak zijn ingestroomd tussen 1985 en de vroege jaren '90. Niet piep, maar met veel toekomst voor zich.

De middag werd bijeengepraat door Chazia Mourali. Zij begon met een lange versie van het verhaal van het oordeel van koning Salomo. Dat ervoer zij als een sterk en vooral wijs staaltje van rechterlijke bril: je veinst dat je vonnis luidt dat het omstreden kind in tweeën zal worden gehakt en lokt daarmee uit dat de echte moeder opstaat. Dan volgt het echte vonnis. Geniaal.

Een mooi verhaal met een terechte winnaar; eind goed is tenslotte al goed en rechtvaardigt met terugwerkende kracht het middel. De aanwezige rechters reagerden dus met herkenning en instemming, maar vooral vertederd, leek mij.

Maar ik bedacht dat de rechters van die middag – en alle andere rechters van vandaag de dag – met deze schijnbaar

leerrijke geschiedenis maar matig hun voordeel kunnen doen: welbeschouwd bediende Salomo zich alleen maar van een doorzichtige psychologische truc (tevens het dubieuze instrument van een schijnvonnis) die iemand die gewiekst genoeg is om andervrouws kind op te eisen toch meestal wel onmiddellijk zal doorzien. (Het ging hier bovendien om dames van lichte zeden, niet het naïefste species); het laat zien dat Salomo *access to justice for all* al hoog in het vaandel had. Salomo nam dus het onverantwoorde risico *outsourced* te worden. Mazzel dat hij er mee weg kwam. Heldendom is onbestrafte roekeloosheid en een reputatie van wijsheid soms blijkbaar ook.

Wat mij betreft moet de eerste moraal uit het verhaal van koning Salomo dan ook zijn dat wij Montesquieu er dankbaar voor mogen zijn dat rechtspraak en royalty uit elkaar zijn gehaald. Ieder zijn vak! De tweede moraal is dat de methode Salomo net zo definitief achter ons ligt als de heksenwaag van Oudewater: geen onbetrouwbare amateurpsychologie meer maar rationeel, geobjectiveerd en professioneel rechterschap, gesteund door alle wetenschap van vandaag. Dat een rechter zich vandaag de dag in een Salomocusus van DNA-techniek kan bedienen en niet meer is aangewezen op riskante, doorzichtige en ethisch twijfelachtige listigheid, dat is vooruitgang. En die eigentijdse professionaliteit is bij onze rechtspraak overwegend in goede handen. In die opvatting voelde ik mij bevestigd toen ik huiswaarts keerde.

NVSA heeft vragen over afluisteren in de bak

De Nederlandse Vereniging van Strafrecht Advocaten (NVSA) heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in een brief van 17 oktober om opheldering gevraagd in de discussie over afluisterapparatuur in verhooruimten van penitentiaire inrichtingen (PI's).

Tekst: Sabine Droogleever Fortuyn

Het aantal spreekkamers in de gevangenis met afluisterapparatuur is zeer beperkt. Dat maakte Peter Hennephof, directeur Dienst Justitiële Inrichtingen, in een brief van 28 juni 2012 bekend. Uit een inventarisatie is gebleken dat slechts 18 van de 280 spreekkamers zijn uitgerust met opnamemateriaal. Hennephof schrijft in zijn brief: 'In 15 van de 18 spreekkamers met apparatuur worden ook vertrouwelijke gesprekken tussen gedetineerden en advocaten gevoerd. De daar aanwezige apparatuur wordt dan altijd uitgeschakeld.'

Bovendien benadrukte Hennephof dat er in de betreffende inrichtingen ook spreekkamers zonder apparatuur aanwezig zijn. Als deze nog beschikbaar zijn, zullen deze kamers eerst worden aangeboden. 'In de praktijk zal het nagenoeg altijd mogelijk zijn voor een advocaat en zijn cliënt een kamer toegewezen te krijgen zonder opnameapparatuur. Zeker wanneer de wens hiertoe tijdig kenbaar gemaakt wordt,' besluit Hennephof zijn brief.

'Verbazing'

'Deze brief heeft grote verbazing opgeroepen bij de NVSA,' reageert voorzitter Bart Nooitgedagt. Nadat advocaten in 2010 en 2011 klaagden over de aanwezigheid van afluisterapparatuur in verhooruimten, stonden de Orde van Advocaten en de NVSA erop dat spreekkamers afluisterinterview gemaakt zouden worden. Dat was onmogelijk, volgens DJI vanwege de hoge kosten hiervan. Wel garandeerde DJI dat het personeel van de inrichtingen de advocaat zou wijzen op de apparatuur

en ervoor zou zorgen dat deze uit zou staan. Al die tijd was het niet duidelijk om hoeveel verhooruimten met afluisterapparatuur het ging.

Op de vraag waarom de inventarisatie niet al in 2010 is gemaakt, reageert Jochgem van Opstal, persvoorlichter van DJI: 'Omdat wij ons op het standpunt stelden dat de aanwezigheid van opnameapparatuur in spreekkamers geen inbreuk maakt op de vertrouwelijkheid van gesprekken tussen advocaten en gedetineerden. De apparatuur staat niet aan.'

Principieel meningsverschil

Hiermee ontstond er een principieel meningsverschil tussen DJI en de advocatuur. 'Besprekingen tussen advocaat en cliënt dienen te kunnen plaatsvinden in een ruimte waar geen mogelijkheid bestaat tot afluisteren, opname of registratie. Iedere schijn van het tegendeel dient vermeden te worden,' schreef de NVSA in een brief van 19 april 2012 aan de minister van Veiligheid en Justitie.

In dezelfde brief kondigde de NVSA aan een kort geding aan te zullen spannen tegen de staat als het Ministerie van Veiligheid en Justitie er niet alles aan zou doen het recht op vrij verkeer tussen advocaat en gedetineerde cliënt te garanderen.

Toch inventariseren

Later heeft DJI er alsnog voor gekozen een inventarisatie te maken. 'DJI is terughoudend in het verstrekken van informatie over de veiligheid van het gevangeniswezen. Tegelijkertijd werd in de discussie duidelijk dat er behoefte aan was. Nadat er in november 2011 Kamervragen over gesteld werden, hebben we besloten de

inventarisatie te maken,' verklaart Van Opstal.

Discussie op basis van onjuiste informatie

'Als deze inventarisatie klopt, lijkt de initiële basis voor een kort geding te zijn weggefallen,' reageert Nooitgedagt. De NVSA wil wel antwoord krijgen op de vraag hoe het zo kan zijn dat er anderhalf jaar een discussie is gevoerd over het afluisterbaar maken van spreekkamers, op basis van onjuiste informatie.

De NVSA wil bovendien weten in welke inrichtingen en welke spreekkamers afluisterapparatuur aanwezig is en op welke manier dat kenbaar wordt gemaakt aan advocaten en gedetineerden. Nooitgedagt: 'We zijn van oordeel dat deze kamers niet meer gebruikt mogen worden voor gesprekken tussen advocaten en gedetineerde cliënten, tenzij zij hier uitdrukkelijk mee hebben ingestemd.'

DJI meldt in een aanvullende reactie vraagtekens te plaatsen bij het heropenen van de discussie die de afgelopen anderhalf jaar is gevoerd. 'Temeer daar uit de inventarisatie van DJI is gebleken dat slechts in een zeer beperkt aantal spreekkamers apparatuur aanwezig is en alle inrichtingen spreekkamers kennen zonder deze apparatuur.'

Jan Leliveld, AR-lid van de Orde, laat weten positief gestemd te zijn over het feit dat de afluisterapparatuur in zeer beperkte mate aanwezig blijkt te zijn in verhooruimten van PI's. De Orde en de NVSA gaan op korte termijn met DJI in overleg om afspraken te maken over de voorwaarden voor het gebruik van de 15 spreekkamers met afluistermateriaal.

Haken en ogen aan voorstel ontslagrecht

‘Het gaat er behoorlijk ingewikkelder op worden,’ reageert advocaat Frans Landstra (Hanze advocaat). ‘We hebben nu nog een duaal stelsel met de route via de UWV of via de kantonrechter. Daar kan nu een derde route bijkomen, via de CAO. Het regeerakkoord heeft hier gekozen voor het poldermodel en maakt geen echte keuzes.’ Landstra betreurt het dat de UWV de preventieve toetsing helemaal overneemt. Het regeerakkoord had die taak volgens hem beter exclusief bij de kantonrechter kunnen neerleggen. ‘Uit onderzoek blijkt dat werknemers vaak slechter af zijn in de UWV-procedure. En die wil men ook nog inkorten van zes naar vier weken!’

Ook Niek Entzinger van De Haan Advocaten & Notarissen verwacht dat de bezuiniging van PvdA en VVD op de WW-uitkering tot meer rechtszaken zal leiden. ‘Werknemers zullen bij ontslag halsstarriger worden.’ Wel denkt hij dat het nieuwe kabinet zijn ontslagvoorstel nog zal bijschaven. ‘Ik zie nog veel haken en ogen.’ Zo is voor hem nog onduidelijk welke status het verplichte UWV-advies krijgt. ‘Het lijkt erop dat een werkgever zich niet eraan hoeft te conformeren.’ Overigens meent Entzinger dat de instandhouding van de UWV-route mogelijk juist nadelig uitpakt voor werkgevers. ‘Ze zullen bij de UWV toch beter moeten uitleggen waarom het ontslag nodig is.’

Column

Onkreukbaar

Matthijs Kaaks

Minister Opstelten duwt ons op Schiphol folders in de hand waarin we dringend worden verzocht verdachte reisgenoten in Thailand en andere exotische oorden aan te geven als pedofiele sekstoerist. Maar als die toerist Demmink heet en de topman van zijn eigen ministerie blijkt te zijn, roept dezelfde bewindsvaandelaar meteen dat de beschuldigingen niet waar zijn. Dat wringt. De minister kan onmogelijk al die jaren over de schouder van zijn S-G hebben meegekeken. Waar komt die ambivalente houding vandaan?

De ideale burger is een fatsoensrakker. Aan de top van bestuurlijk Nederland ligt dat kennelijk anders. Politieke kleur en loyaliteit lijken daar belangrijker dan onkreukbaarheid.

Een recent voorbeeld is de voordracht van de nieuwe topman van Justitie, Pieter Cloo.

In 2005 werd Cloo nog publiekelijk beschuldigd door een directeur van het UWV dat hij Europese aanbestedingsregels had geschonden door een deal te sluiten met burgemeester Opstelten van Rotterdam over de huur van een kantoor in die stad. Hij zou ook ‘met miljoenen hebben gesjoemeld’. Het staat zijn benoeming niet in de weg. Net als zijn voorganger Demmink wordt ook Cloo al omstrepen genoemd bij zijn aantreden.

De benoeming van Demmink werd door enkele topambtenaren in 2002 om die reden ontraden, schreef *Vrij Nederland* onlangs. De geruchten over misbruik van minderjarige jongens en zijn relatie

met een Praagse pornoacteur in de jaren tachtig, niet direct de ideale profielschets voor een S-G van Justitie, vormden echter geen enkel beletsel om hem de belangrijkste man van Justitie te maken. De voorgangers van Opstelten, Donner en Hirsch Ballin, verwezen de aanhoudende beschuldigingen steevast naar het rijk der fabelen.

Interne onderzoeken zouden dat hebben uitgewezen.

Toch overtuigt dat niet. De kwaliteit van eigen onderzoek kan behoorlijk gering zijn, zoals recent nog bleek toen de verdachte Limburgse VVD'er Jos van Rey eerder dit jaar door de commissie Sorgdrager werd vrijgepleit.

De indruk blijft dat met twee maten wordt gemeten. Dat het politieke strijkijzer kreukenglad strijkt waar dat beter uitkomt. En dat dit strijkijzer selectief wordt gehanteerd.

We herinneren ons dat in 2008 de korpschef van de politie Zeeland werd ontslagen omdat de AIVD vond dat hij mogelijk chantabel was door een buitenechtelijke verhouding.

Zelfs gewone politieagenten met financiële problemen worden volgens de rechter terecht ontslagen wegens veiligheidsrisico's, zoals vorige maand is bepaald door de Centrale Raad van Beroep.

Quod licet Iovi non licet bovi, zeiden de Romeinen al.

M BLIJFT INNOVEREN

ONBEPERKTE INLOOP & ONBEPERKTE UITLOOP

VOOR ONZE BEROEPSAANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

Sinds 2007 ontwikkelt Mutsaerts onder M-verzekeringen voor advocaten, notarissen, accountants en gerechtsdeurwaarders speciale verzekeringen, hetgeen ertoe heeft geleid dat wij inmiddels een bekende naam in deze beroepsgroepen zijn en een substantieel marktaandeel hebben verworven. Onze dienstverlening is op maat voor zowel eenmanszaken, kleine en grotere maatschappen, NV's of coöperaties.

De producten van M kenmerken zich doordat zij afgestemd zijn op uw risico's en behoeftes en dat in collectiviteit de beste afspraken met (her)verzekeraars gemaakt zijn. Naast de advisering in de beste producten staat een hoog niveau van dienstverlening en service bij M voorop.

De producten van M blijven continu in ontwikkeling. Zo kunt u nu een arbeidsongeschiktheidsverzekering met eindleeftijd 67 afsluiten en is bij de M-beroepsaansprakelijkheidsverzekering standaard het in- en uitlooprisico onbeperkt meeverzekerd.

Neem contact met ons op voor een offerte of een vergelijking met uw huidige polissen. U zult verbaasd zijn over het resultaat. **Een premiebesparing op uw huidige verzekeringen van 20 tot 70% over de looptijd is meer regel dan uitzondering.** Heeft u nog tips voor verdere innovaties? Dan nodigen wij u van harte uit contact met ons op te nemen.

PENSIOENLEEFTIJDPROEF

VOOR ONZE ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSVERZEKERING

Nieuw

M-ALL RISK KANTORENPOLIS

Uw opstal, inventaris, bedrijfsschade en kunst verzekeren met ongekend uitgebreide voorwaarden

en tegen een zeer scherpe premie? Dat kan bij de M-All Risk Kantorenpolis.

In tegenstelling tot gebruikelijke voorwaarden op uitgebreide condities, bieden wij dekking op basis van All Risk voorwaarden. Dit houdt in dat vrijwel alle van buiten komende onheilen verzekerd zijn.

M-VERZEKERINGEN
EXCLUSIEF VOOR ADVOCATEN, NOTARISSEN, GERECHTSDEURWAARDERS EN ACCOUNTANTS

‘Wij hebben iets te vertellen’

Even kennismaken met Eline Schiebroek, de nieuwe voorzitter van Stichting Jonge Balie Nederland (SJBN). ‘Alles zit in mijn hoofd en ik wil dat graag uitdragen.’

Foto: Sjoerd van der Hucht

Tekst: Hedy Jak

Als secretaris van SJBN was Eline Schiebroek nauw betrokken bij discussies over onderwerpen als de Nieuwe Stagiaire Opleiding. Speelde ze eerst nog een rol op de achtergrond, haar ambitie om als voorzitter een podium te hebben, komt nu uit. In de *spotlights*, waar ze zich als voormalig danseres prima thuis voelt.

Fuseren: ja/nee

‘Ik was niet de enige die het kon of in aanmerking kwam, maar ik wilde het wel graag. Misschien was dit de meest logische keuze,’ vraagt Schiebroek zich hardop af over de voorzitterswissel. ‘Elke vergadering notuleerde ik, dus ik ben overal van op de hoogte.’

Ze zegt ernaar uit te kijken haar nieuwe rol te vervullen en om bestaande banden aan te halen. ‘Het is goed te zien hoe wij als stichting bij discussies van de Orde worden betrokken. Die relatie wil ik ko-

mend jaar gaan verstevigen, nog los van het twejaarlijks contact met de Algemene Raad. De SJBN heeft een signalerende functie, wij kunnen overbrengen wat er bij de Jonge Balies leeft.’

Momenteel wordt er veel gesproken over de herziening van de gerechtelijke kaart, zegt Schiebroek. ‘Het is de vraag wat voor invloed de samenvoeging van arrondissementen straks heeft op de Jonge Balie verenigingen. Onduidelijk is hoe fusies worden aangepakt en sommige verenigingen hebben al te kennen gegeven überhaupt niet te willen fuseren. Die keuze ligt bij de verenigingen, die moeten dat zelf beslissen. Maar wij kunnen hier wel landelijk overleg over voeren en dat terugkoppelen.’

Toegankelijkheid

De Nieuwe Stagiaire Opleiding staat in de steigers en gaat volgend jaar van start. Hierover is overleg gevoerd tussen de Orde en de SJBN en nu is het, volgens

Schiebroek, voornamelijk afwachten. ‘We gaan daarmee een andere fase in, het voorwerk is afgerond en we monitoren straks hoe het loopt.’

Met haar voorgangster, Chrisje Bosman, heeft ze veel contact. ‘Zij is mijn eerste aanspreekpunt als ik met vragen zit. We praten vaak over ideeën voor de stichting en welke richting op te gaan. Chrisje heeft veel contacten, daar is voor mij nog een slag te winnen.’ Toegankelijk overkomen, vindt de nieuwe voorzitter belangrijk. ‘Iedereen kan mij altijd aanspreken om iets te bespreken of te vragen. Ik vind het ook van belang dat derden zich realiseren dat wij iets te vertellen hebben en dat we daar serieus mee bezig zijn.’

Binnenkort staat er een bestuursweekend gepland waarin het programma voor volgend jaar wordt besproken. ‘Als gezicht van de stichting kan ik meer zelf bedenken en uitzetten, maar dat brengt ook een verantwoordelijkheid met zich mee. Ach,

»

>>

alles zit in mijn hoofd en ik wil dat graag uitdragen.'

Aanspreekpunt media

Ze vindt het spannend om als voorzitter vaker op de voorgrond te treden. Toch is het, mede dankzij haar ervaringen op een dansacademie in Den Haag, niet helemaal nieuw voor haar. 'Of dat nu in de rechtszaal is of tijdens een dansvoorstelling; ik vind het leuk mezelf te presenteren. Ik ben erg gewend aan een bepaalde druk, dan functioneer ik het best – mits ik goed ben voorbereid. Er gaat een knop om en dan ga ik gewoon.'

Een eigenschap die haar wellicht nog goed van pas komt bij het uitbreiden van het kennisplatform, een initiatief van haar voorganger. Doel: de stichting als aanspreekpunt op de kaart zetten bij organisaties en media die vragen hebben over jonge advocaten. 'De nieuwe website is een begin, maar die willen we actiever gebruiken door nieuwsberichten te plaatsen, bijvoorbeeld over de activiteiten van de stichting,' licht Schiebroek toe. 'En we zijn bezig met het ontwikkelen van een app voor de Jonge Balies met hierop onze agenda.'

Tot slot: hoe ziet ze de combinatie werk en voorzitterschap eigenlijk voor zich? 'Mijn kantoor (BarentsKrans in Den Haag, red.) steunt mij hierin. De truc wordt goed plannen. Als intellectueel eigendomsadvocaat kan ik het de ene week heel druk hebben en is het de andere week rustiger. Dan kan ik werk voor de stichting doen.'

Intussen op het Binnenhof... ... wordt de deken als bemiddelaar gepasseerd

Tekst: Marian Verburgh

De Raad van State heeft, evenals andere adviseurs, negatief geadviseerd over het regeringsplan voor toezicht op de advocatuur, maar staatssecretaris Teeven blijft erbij.¹ Tot zover geen nieuws.

Minder bekend is dat de regering ook vasthoudt aan het plan om klachten direct bij de tuchtrechter te laten indienen en het vooronderzoek bij de deken te schrappen. En dat tegen het advies in van de tuchtrechters zelf, zo constateert de Raad van State. Nu wordt ongeveer de helft van de klachten door de deken in der minne opgelost. De tuchtrechters achtten dat waardevol en meenden ook dat rechtstreekse toegang tot de tuchtrechtspraak hun rol zal bemoeilijken en het gehele tuchtrecht onnodig

duur zal maken. De Raad van State acht het 'uiterst wenselijk' dat de deken vooraf – dus niet pas na terugverwijzing door de tuchtrechter – blijft bemiddelen. De regeringsadviseur vraagt zich af wat de klager opschiet met het regeringsvoorstel, aangezien de deken ook nu al elke klacht – na onderzoek – moet doorsturen naar de raad van discipline als de klager dat wenst.

De regering blijft echter bij haar plan. Het argument is dat het de scheiding tussen tuchtrecht en toezicht zuiverder zou maken, hetgeen bovendien tot een proactiever toezicht zou leiden. De tuchtrechters attenderden er in hun advies op dat die scheiding al bestaat: de deken doet het toezicht, de tuchtrechter de tuchtrechtspraak. Verschillende adviseurs wezen er voorts op dat klachten een waardevolle informatiebron voor het toezicht vormen en dat het opdrogen van die bron proactiever toezicht door de deken juist zal bemoeilijken. Het nader verslag van de Tweede Kamer wordt na 6 december verwacht.

¹ Tweede nota van wijziging, 23 juli 2012 bij wetsvoorstel 32 382 tot aanpassing van de Advocatenwet etc. ('Van Wijmen'), nu met nieuwe citeertitel: 'Wet positie en toezicht advocatuur.' Advies Raad van State en nader rapport zijn gepubliceerd in *Staatscourant*, 1 augustus 2012; zie ook *Advocatenblad* 2012, nr. 14.

(advertentie)

De rechtbank is geen casino als je procedeedt op basis van forensisch vastgestelde feiten.

Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. is ervaren specialist in forensic accounting en forensic IT. Wij maken hierbij gebruik van de kennis en expertise uit ruim 100 landen waar de leden van Grant Thornton International Ltd gevestigd zijn. Kijk op onze website www.gt.nl/fis.

Neem contact op met één van onze partners:

Peter Schimmel: T 020 - 547 57 57
Mark Hoekstra: T 010 - 270 51 51
E gtfis@gt.nl

Grant Thornton

An instinct for growth™

Vind snel alle informatie die u nodig heeft met de

A

Kluwer Navigator Collecties Advocatuur

V

U stelt de hoogste eisen aan de kwaliteit en de reikwijdte van de informatie die u nodig heeft. In de nieuwe Kluwer Navigator Collecties voor de Advocatuur heeft Kluwer alle relevante bronnen per rechtsgebied aan elkaar gekoppeld. Altijd direct beschikbaar via de nieuwe en gebruiksvriendelijke portal, de Kluwer Navigator. Deze collecties bevatten onder meer de Asser-serie, de Groene Serie, Tekst & Commentaar, NJ, NJB, Rechtspraak van de Week, Modellen voor de Rechtspraktijk, de Praktijkgids, Data Juridica en natuurlijk de Nederlandse wetgeving plus uitgebreide toelichting (Lexplicatie). Compleet, actueel en van hoge kwaliteit, samengesteld door topauteurs.

De volgende Collecties zijn beschikbaar voor de advocatuur: Arbeidsrecht • Banking & Finance • Contracten- en aansprakelijkheidsrecht & Burgerlijk procesrecht • IE- en ICT-recht • Insolventierecht • Omgevingsrecht • Ondernemingsrecht • Personen-, familie- en erfrecht • Sociale zekerheidsrecht • Staats- en bestuursrecht • Strafrecht • Vastgoedrecht.

Meer informatie of een gratis proefabonnement?

Ga naar kluwernavigator.nl/advocatuur of neem contact op met ons: 0570 673 591 of cslegal@kluwer.nl

Agenda

Erfenisvakdag 2012

De positie van de minderjarige in het erfrecht staat centraal tijdens deze dag. Om deze positie van het kind in het erfrecht veilig te stellen, legt de wet verplichtingen op. De reikwijdte van deze voorschriften en de praktische toepassing ervan zullen onderwerp van discussie zijn. De vakdag op 19 november duurt van 12.30 uur tot 17.30 uur en vindt plaats op Landgoed Zonnestraal (Loosdrechtse Bos 17 te Hilversum). Deelnemen kost 225 euro en levert advocaten vier PO punten op.

Medisch specialist oog in oog met justitie

Onder die naam vindt op 20 november een masterclass plaats bij advocatenkantoor Van Doorne (Jachthavenweg 121, Amsterdam). Tijdens de bijeenkomst, die van 13.00 uur 18.00 uur duurt, zal worden ingegaan op de invloed van het recht op het dagelijks contact met

patiënten. Daarnaast komen nieuwe ontwikkelingen in de wet en de jurisprudentie van de afgelopen jaren komen aan bod. Deelname kost 225 euro; geïnteresseerden kunnen aanmelden zich via de website marktvo.nl/cursusaanbod.

Rechten van de verdediging

De toenemende internationalisering en europeanisering van strafprocedures creëren nieuwe uitdagingen, vandaar deze conferentie. Centraal staan de vragen: hoe zit het met de verdedigingspositie en procedurele rechten voor internationale straftribunalen? En wat zijn de ontwikkelingen die de rechten van verdediging en procedurele rechten ondergaan ten gevolge van diverse nieuwe EU-richtlijnen? De conferentie aan de Universiteit Gent (Universiteitsforum, Sint-Pietersnieuwstraat 33, Gent) vindt op 23 november van 09.30 tot 17.00 uur plaats. Aanmeldingen en inlichtingen lopen via de website maklu.be.

NILG Congres

Het vierde Netherlands Institute for Law and Governance congres staat dit jaar in het teken van 'De governance dimensie van enkele deelgebieden van het recht.' Keynotes worden verzorgd door Wiebe Draijer (voorzitter SER), Paul Schnabel (directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau) en Michiel Scheltema (oud-voorzitter Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.) De bijeenkomst op 21 november in Congrescentrum De Eenhoorn (Barchman Wuytierslaan 2, Amersfoort) duurt van 09.30 tot 17.00 uur. Voor meer informatie en aanmeldingen kunt u terecht op de website nilg.nl.

'Fair and just solutions?'

Op 27 november wordt het symposium 'Fair and just solutions? Alternatives to litigation in Nazi looted art disputes: status quo and new developments' georganiseerd. Aanleiding is het tienjarig bestaan van de Restitutiecommissie, een onafhankelijk orgaan dat adviseert

over claims op nazi-roofkunst. Onder andere vijf Europese roofoorkunst-commissies, vooraanstaande juristen en belangengroeperingen gaan tijdens de bijeenkomst met elkaar in debat. Deelname kost 200 euro. De dag in het Vredespaleis (Carnegieplein 2, Den Haag) begint om 9.10 uur en duurt tot 17.45 uur.

De Kantoorkeuken

Ook op 27 november: de Kantoorkeuken, een kennisseminar over niet-juridische zaken op het advocatenkantoor. Tijdens de bijeenkomst – die van 13.30 tot 18.30 uur duurt – vertellen professionals die binnen hun advocatenkantoor verantwoordelijk zijn voor alle niet-juridische zaken over hun ervaringen. Sprekers zijn onder anderen Jim Stolze, oprichter van TEDxAmsterdam en Gerard Tanja, partner Venturis Consulting Group. Deelname aan de bijeenkomst in Hotel Houten (Hoofdveste 25, Houten – Utrecht) kost 395 euro. Meer informatie over de bijeenkomst vindt u op de website dekantoorkeuken.nl.

(advertentie)

specialist in gezondheidsschade

lechnerconsult
medische advisering

MEDISCH ADVIES nodig in juridische zaken?

Lechnerconsult is expert op het gebied van gezondheidsschade. Met een vlijmscherp en helder medisch advies staan de specialisten van Lechnerconsult u bij in de vertaalslag van letsel naar personenschade. Van de operatietafel naar de rechtbank.

Lechnerconsult maakt schade inzichtelijk. Bij letselschade, maar ook in arbeidsongeschiktheidsvraagstukken.

Bel voor een vrijblijvende kennismaking met 010 47 62 870 en vraag naar dhr. C. Hoogenkamp.

Lechnerconsult
Schiekade 458
3032 AX Rotterdam

T 010 47 62 870
F 010 47 72 075
E info@lechnerconsult.nl
W www.lechnerconsult.nl

Tussen wet en werkelijkheid

Tien dagen lang trotseren bezoekers van het jaarlijkse Internationale Documentairefestival Amsterdam IDFA meer dan driehonderd documentaires vanuit de gehele wereld. Ook voor juristen zijn er genoeg inspirerende verhalen te zien. Een piepkleine selectie.

Tekst: Olga van Ditzhuijzen

Maandenlang werd ze verkracht. In een flatje, ergens in Den Haag moest de Nigeriaanse vrouw verschillende mannen toelaten om de kosten van haar reis terug te betalen. Schrijnend. Of is het verzonnen? De feiten zijn amper te controleren. Na het opnemen van haar verklaring zegt onderzoeker Ed: 'Wie bezoekt die vrouwen eigenlijk? Mij hebben ze nog nooit benaderd...'

Fascinatie

De film *Sekspolitie* geeft een uniek inkijkje in het dagelijks werk van onderzoeksteam 'Commerciële Zeden' in Den Haag. Film-maker Roy Dames volgde de onderzoekers John en Ed in hun bevlogen strijd tegen mensenhandel en illegale prostitutie. Een onduidelijk web van steeds veranderende regelgeving, politieke belangen en valse aangiftes maakt hun werk niet er eenvoudiger op en het lukt nauwelijks om daders achter de tralies te krijgen. Sterker nog: tot nu toe leidde geen enkele van de aangiftes tot een zaak.

Roy Dames (1953) is een veelfilmer. Hij maakte ruim dertig films over sociaal-maatschappelijke kwesties, veelal over mensen aan de zelfkant van de samenleving. Door lang met zijn onderwerpen op te trekken weet hij hun vertrouwen te winnen en krijgt hij vaak een unieke blik in hun dagelijks leven. Tot zijn bekendste films horen *Meiden van de Keileweg* (2002), *Foute Vrienden* (2010) – waarvoor hij zestien jaar lang vier Amsterdamse criminele vrienden in zijn stamcafé volgde – en de serie *Dossier Loverboy* (2008), die omroep NTR in een reeks – gewonnen – rechtszaken met boze vermeende 'loverboys' deed belanden. Altijd maar die onderwereld? 'Het fascineert me waarom mensen doen wat ze doen,' zegt Dames, 'wat ze beweegt. Niemand is uitsluitend misdadiger, of

Rechercheurs Frans, Anita & Ed uit Commerciële Zeden

IDFA vindt plaats van 14 tot 25 november in Amsterdam, op 8 november begint de online kaartverkoop. Het gehele programma is te zien op www.idfa.nl.

Foto: Photo by Roy Dames – KeyDocs

moslim, of pooier: ieder mens heeft zo veel schakeringen. We zijn complexe wezens.'

Ranzige wereld

Met *De Sekspolitie* bevindt Dames zich voor het eerst aan de sterke kant van de wet. 'Dat was wel eens prettig, het scheelt een hoop gezeur,' zegt Dames. De betrokkenheid en geintjes van de Haagse onderzoekers, die

nuchter laveren door de ranzige wereld van illegaliteit en misdaad, zijn ontwapenend. 'Je ziet dat ze oprecht hun best doen,' beaamt Dames. 'In mijn andere films is natuurlijk altijd veel kritiek op de politie, want "die doet niks". Nu zag ik hun frustraties, het vechten tegen de bierkaai met een eindeloos geduld.'

Het onderzoeksteam bezoekt bordelen voor paspoortcontroles, neemt aangiftes op van vermeende Afrikaanse slachtoffers van mensenhandel ('Dus u zegt dat u met een luchtballon bent overgestoken naar Spanje?') en probeert uit alle macht grip te krijgen op het waarheidsgehalte in verhalen van pooiers en prostituees.

Mensenhandel

Belangrijkste ergernis is de reeks dubieuze aangiftes. 'Er zijn advocaten die hun cliënt adviseren om aangifte van mensenhandel te doen, dan krijgen ze nog drie maanden een verblijfsvergunning.' Sinds de introductie van de B9-regeling, een onderdeel van de vreemdelingenwet, is een 'vage' aanwijzing van mensenhandel voldoende. Andere landen eisen een 'concrete' aanwijzing. Volgens de Haagse recherche lokt dat veel illegalen naar Nederland. 'Het is allemaal politiek. Heel correct hoor, en meelevend, maar het staat mijlenver af van de praktijk. Dat wilde ik in deze film laten zien.'

Meer filmtips

Almost 18

Drie minderjarige Rotterdamse straatjongens worden negen maanden gevolgd tijdens hun verblijf in een detentiecentrum. De vraag is wat er in hun leven verandert als ze dadelijk achttien worden.

The Staircase

Acht jaar na zijn veroordeling voor de moord op zijn vrouw gaat Michael Peterson in beroep na twijfels over de betrouwbaarheid van een getuige-deskundige. Het proces stond eerder centraal in de bloedstollende miniserie *The Staircase*.

The Central Park Five

Reconstructie van een geruchtmakende verkrachtingszaak in Central Park in 1989. De onschuldige veroordeelden, die na jarenlange detentie uiteindelijk zijn gerehabiliteerd, spreken vrijuit over het opgefokte klimaat waarbinnen de justitiële dwaling kon plaatsvinden.

L4L

‘Een Orde moet een keurmerk worden’

Colombiaanse advocaten proberen een nieuwe Orde van Advocaten op te zetten. Daarmee willen ze zich wapenen tegen de overheid. Advocaat David Teleki stak zijn licht op bij L4L en emeritus hoogleraar Advocatuur Floris Bannier.

Tekst: Tatiana Scheltema

‘Advocaten willen oordelen over zichzelf,’ kopte het Colombiaanse weekblad *Semana* vorige week met lichte ontzetting. De Colombiaanse advocaat David Teleki was onlangs teruggekeerd uit Europa met een behoorlijk pikant voorstel: het overhevelen van het tuchtrecht van een overheidscollege naar de advocatuur zelf.

Krachten bundelen

Teleki probeert al jaren om verschillende organisaties van Colombiaanse advocaten ertoe te bewegen de krachten te bundelen, vertelt Alice Krispijn van L4L, die Teleki deze zomer ontmoette tijdens de Internationale Caravana Justitia, waarin zij meereisde namens L4L.

Krispijn: ‘Teleki wil een spreekbuis voor de advocatuur, die ook kan reageren op wetgeving die de advocatuur aangaat. Op die manier hoopt hij de arbeidsomstandigheden in de advocatuur te verbeteren.’

Teleki is bestuurslid van het Comité van de Advocatuur, een koepelorganisatie voor ruim veertig kleinere advocatenorganisaties. Bannier: ‘Ze schrijven nu een nieuwe Advocatenwet, dus we wilden ze waarschuwen voor mogelijke valkuilen. Bij de parlementaire behandeling van onze Advocatenwet zijn destijds enorme discussies gevoerd, en we voeren ze nog – bijvoorbeeld over de vraag of je het tuchtrecht in eigen hand moet houden, of dat er rechters bij moeten. Die rechter legitimeert de tuchtrechtspraak misschien naar buiten toe, maar in Colombia ligt dat lastig: als rechters corrupt zijn, krijgt de georganiseerde misdaad toegang tot het Advocatentuchtrecht.’

Opleidingsdrempel opwerpen

En ander aandachtspunt volgens Bannier is de toegang tot het beroep. ‘Iedereen met een meesterstitel kan zich, net als in Spanje, inschrijven als advocaat. Er is geen opleiding, geen stage, niets. Dus er is een enorme amorphe massa die zich advocaat

noemt, maar er misschien niet zoveel mee doet. Als al die mensen ineens lid worden van de nieuwe Orde loop je het risico dat je veel wrakhout binnenhaalt.’

Het zou verstandig zijn, denkt Bannier, om een opleidingsdrempel op te werpen, en daar mag best een financieel aspect aan zitten – sowieso niet verkeerd in het licht van onafhankelijkheid van derden. ‘Een Orde moet een keurmerk worden, en alleen degenen die het beroep écht willen uitoefenen, zullen de moeite nemen ervoor te betalen.’

Heeft Bannier het idee dat hij de energieke Colombiaan heeft kunnen helpen? Ja en nee. Bannier: ‘Toen ik vroeg: “Wat kunnen wij concreet voor jullie doen?” zei Teleki: “Naar mij luisteren. Zodat ik thuis kan vertellen dat ik met u heb gesproken. Advocaten zullen dan meer vertrouwen krijgen in ons initiatief, en zich eerder bij ons aansluiten”.’

(advertenties)

TOGA atelier
S c h o u t

Kwaliteit met oog voor detail

www.toga-atelierschout.nl
info@toga-atelierschout.nl

Industrieweg 51
3044 AS Rotterdam
Tel.: 010 245 07 66
di t/m vr 9:00 - 17:30

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.
Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnoortman.nl

Doorlichten regelgeving

‘Ik ga niet op een kopie van een paspoort wachten’

Een projectteam binnen de Orde van Advocaten heeft zich als doel gesteld de bestaande regelgeving voor advocaten overzichtelijker te maken en terug te brengen tot het hoogst noodzakelijke. Tegen welke regels lopen advocaten aan?

Tekst: Sabine Droogleever Fortuyn

Advocaten krijgen jaarlijks een digitale vragenlijst, de CCV, toegestuurd. Op die manier toetst de Orde van Advocaten of de regels die gelden voor de beroepsgroep, neergelegd in verordeningen, worden nageleefd. De afgelopen zestig jaar is er langzaam maar zeker een lappendeken ontstaan van regels voor advocaten. Om te voorkomen dat de beroepsgroep te maken krijgt met regels die onnodig belemmerend zijn, is er binnen de Orde in september een project gestart waarbij verordeningen en richtlijnen worden getoetst op hun relevantie.

Zo nu en dan lopen advocaten tegen, volgens hen, onnodige regels aan. Bernhard Haacker, advocaat op gebied van vastgoed en ondernemingen, noemt de

verplichting van een advocaat ‘*zich bij aanvaarding van de opdracht te vergewissen van de identiteit van de cliënt*’. Deze verplichting is verwoord in artikel 7 van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit. ‘Als iemand een kort geding wil aanspannen, ga ik niet eerst op een kopie van een paspoort wachten,’ zegt Haacker. Ellen Pasman, advocaat onder meer op gebied van bestuursrecht en arbeidsrecht, sluit zich hierbij aan. ‘Voor het aanvragen van een paspoort hebben. Maar bij betalende cliënten is het zo onwaarschijnlijk dat ze zich voordoen als iemand anders dan ze zijn. Waarom zou iemand die niet ontslagen is, zich voordoen als iemand die dat wel is?’

Aksel den Hollander, advocaat voornamelijk op gebied van strafrecht en

ondernemingsrecht is kort geleden zijn eigen kantoor begonnen. ‘Toen heb ik te maken gehad met richtlijnen van de Orde. En natuurlijk zijn er overbodige regels bij. Als advocatenkantoor mag je je bijvoorbeeld alleen bezighouden met het uitvoeren van een rechtspraktijk. Je mag geen inkomsten genereren uit het geven van lezingen. Dat vind ik achterhaald.’

Het jaarlijks invullen van de CCV wordt door de ondervraagde advocaten niet als een te zware opgave ervaren. ‘Dat gaat digitaal en vind ik geen moeite,’ zegt strafadvocaat Robert Malewicz. Wel heeft hij een suggestie om dat nog efficiënter te maken. ‘Nu moet je ieder jaar opnieuw dezelfde vragen invullen. Dan moet je alles weer bevestigen. Het zou beter zijn als in plaats daarvan de vraag gesteld zou worden: “Is uw situatie veranderd ten opzichte van die van vorig jaar?”’

Doorlichten Vademecum

Het Vademecum, de bundel met alle wet- en regelgeving die van toepassing is op de advocatuur, wordt de komende periode doorgeleefd door een projectteam binnen de Nederlandse Orde van Advocaten. Doel van het project is om regels (verordeningen en richtlijnen) in de bundel overzichtelijker

te structureren. Daarnaast maakt de commissie van de gelegenheid gebruik om te kijken of er regels zijn die geen verband meer houden met de beroepspraktijk en voor advocaten een onnodige belemmering opleveren.

Binnen de organisatie van de beroepsgroep is er op dit moment van alles in beweging. Denk aan de nieuwe gerechtelijke kaart, die per 1 januari 2013 in werking treedt. De hervorming van de beroepsopleiding

en de professionalisering van het toezicht zorgen ook voor veranderingen. Deze ontwikkelingen vormen een goede aanleiding voor het projectteam om de regels kritisch te bekijken en zo nodig aan te passen, of te laten vervallen.

Buiten de reikwijdte van het project vallen de reglementen van de Orde en de regels die niet van de Orde afkomstig zijn, zoals de Advocatenwet. Het project richt zich bovendien niet op

het herzien van de gedragsregels.

Vanaf september van dit jaar worden de voorbereidingen voor het project getroffen. Bij een digitaal meldpunt kunnen advocaten melding maken van verouderde regelgeving of regels die lastig na te leven zijn (orderegelgevingAadvocatenorde.nl). Vanaf half november van dit jaar tot half maart 2014 wordt de vorm en inhoud van de nieuwe regels ontwikkeld.

A portrait of Frederieke Leeftang, a woman with shoulder-length blonde hair, wearing a dark purple textured cardigan over a dark top. She is standing in front of a large window with a view of a city street. Her arms are crossed, and she is looking slightly to the right of the camera with a calm expression. She is wearing a watch on her left wrist and a ring on her right hand.

*Frederieke Leeftang:
'Gezonde
concurrentie
houdt iedereen
scherp'*

Foto's: Erik van der Burgt

De Amerikanen komen

Het Amerikaanse advocatenkantoor Jones Day zal over enkele maanden een vestiging openen in Nederland. Moeten de grote Zuidas-kantoren zich zorgen gaan maken met deze stevige concurrent erbij?

Tekst: Michel Knapen

Als Frederieke Leeftang op maandag 15 oktober *Het Financieele Dagblad* open slaat, leest ze niet iets waarvan ze schrikt. Sterker nog, de bestuursvoorzitter van Boekel De Nerée leest niet eens iets wat ze nog niet wist. De krant pakt royaal uit met een artikel over het Amerikaanse advocatenkantoor Jones Day, dat in 2013 een vestiging in Nederland wil beginnen. Weinig ophef over dat nieuws is er ook bij andere managing partners te bespeuren. Fred de Hosson, bestuursvoorzitter van Baker & McKenzie: 'Vroeg of laat zou Jones Day toch wel de overstap hebben gemaakt.' En Vincent Wibaut, bestuursvoorzitter van AKD: 'Er deden al langer geruchten de ronde.' Leeftang verklaart het zo: 'Meerdere Amerikaanse kantoren denken na over deze stap. In de jaren negentig hebben ze kantoren geopend in Brussel, om dicht bij de Europese Commissie te zitten. Ze hebben al vestigingen in Londen, Frankrijk en Duitsland en het volgende logische land is dan Nederland.'

Dat de komst van Jones Day 'een einde zal brengen aan een lange periode van stabiliteit op de markt voor juridische diensten', zoals het *FD* het een beetje dreigend voorstelt, wordt in de *board rooms* maar ook op de werkvloer niet zo ervaren.

'Geen nieuws'

Neem Tijn Kortmann, partner bij Stibbe: 'Tja, we hebben gehoord dat Jones Day in Nederland een kantoor opent, maar dat is hier geen issue. Wij werken op andere terreinen dan dat kantoor, en Jones Day zal dan ook geen concurrent voor ons zijn. En ik heb ook niet gehoord dat er iemand van ons overweegt over te stappen.' Ook in de gangen bij De Brauw Blackstone Westbroek is nauwelijks op de komst van Jones Day gereageerd volgens advocaat Matthijs Nelemans. 'Het is tijdens de lunch

Michiel van Straaten:
'Veel Nederlandse advocaten begrijpen sinds kort dat ze verder moeten gaan dan goedbedoeld meedenken'

even ter sprake gekomen. Maar het heeft geen enkele rimpeling teweeggebracht.' Dat geldt ook voor CMS Derks Star Busmann, waar Jones Day geen gespreks-onderwerp is, weet advocaat Eduard Scheenstra. 'Niemand is nerveus, niemand stapt over, niets van dat alles. Ik ben trouwens ook niet zo onder de indruk van dat kantoor. Wel is de markt vrij vol, met Jones Day erbij wordt het er niet makkelijker op en voor Jones Day zelf wordt het 't lastigst. Ik plaats het hele onderwerp in de categorie: géén nieuws is ook nieuws.'

Concurrentie

Jones Day in Amsterdam is echter wel nieuws, juist omdat grote kantoren wel degelijk enige concurrentie kunnen verwachten, en omdat Jones Day ook andere Amerikaanse kantoren kan meezuigen.

De reden dat Jones Day het Europese netwerk uitbreidt, is volgens De Hosson terug te voeren op het verlangen van de cliënt: die wil steeds meer 'geïntegreerd' worden bediend. 'Nu nog lopen veel contracten via correspondentiekantoren, die in opdracht van Jones Day juridisch advies geven of procederen. Dan heb je als cliënt vaak te maken met meerdere kantoren, en dat gaat soms wat moeizaam.' De Hosson verwacht dan ook dat dergelijke kantoren op den duur mogelijk business kunnen

verliezen, omdat Jones Day deze klanten zelf zal gaan bedienen. 'Cliënten willen nu eenmaal steeds vaker *one stop shopping*,' omschrijft Leeftang het bondig.

Dus: concurrentie – ook al vraagt Wibaut zich af of er wel ruimte is voor nog een groot kantoor. 'Er ligt weinig terrein meer braak. Als Jones Day als zelfstandig kantoor gaat opereren, gericht op de Nederlandse klanten, dan treft het een volle markt. Maar dat zal het kantoor waarschijnlijk niet doen.' Bevreesd voor stevige concurrentie is Wibaut niet, want 'Jones Day zal zich voornamelijk richten op haar Amerikaanse clientèle. Hun klanten zijn Amerikaanse bedrijven in het buitenland. Ik verwacht dus niet dat zij werk gaan zoeken op de Nederlandse markt.'

Volgens voormalig Houthoff-advocaat Michiel van Straaten hoeft niemand wakker te liggen van de komst van Jones Day naar Nederland. 'Ze willen in enkele jaren doorgroeien naar veertig advocaten. Op een totaal van 17.000 in heel Nederland is dat te verwaarlozen.' Het aantal advocaten dat echt wat 'te vreezen' heeft noemt Van Straaten 'heel beperkt', omdat Jones Day 'heel gespecialiseerd werk doet en internationaal van aard is'. Van Straaten is tegenwoordig directeur van KeyClients, een bedrijf gespecialiseerd in kwalitatief cliëntenonderzoek voor juristen. Ook is hij mede-eigenaar van General Counsel Netherlands, het grootste kennisnetwerk voor eindverantwoordelijke bedrijfsjuristen.

'Jones Day werkt met name voor wereldwijd opererende bedrijven en bedrijven die hier zakendoen vanwege gunstige fiscale faciliteiten. In Nederland doen dat zo'n twee- tot driehonderd advocaten en fiscalisten, en die kunnen mogelijk wat voelen van de komst van Jones Day. Opgeteld zie ik weinig impact voor de advocatuur als geheel', zegt Van Straaten.

A photograph of Fred de Hosson, a middle-aged man with light hair, wearing a dark suit, a checkered shirt, and a blue tie. He is standing in front of a large window at night, looking slightly to the right. The window reflects his profile and shows a blurred cityscape with lights.

Fred de Hosson:
‘De koek blijft
misschien even
groot, maar
wordt onder meer
partijen verdeeld’

Zo reageert ook Vincent Wibaut van AKD. Ondanks het beperkte aantal advocaten van Jones Day denkt hij dat grote Nederlandse kantoren met internationale klanten wel wat werk zullen verliezen, ‘maar dat leidt niet tot majeure problemen’.

Die veertig advocaten waarmee Jones Day het kantoor wil opbouwen zullen moeten komen van overstappers van Nederlandse kantoren die het avontuur bij Jones Day wel aandurven, verwacht Van Straaten. ‘Die vinden ze wel. Maar het langetermijnsucces van Jones Day in Nederland zal ook sterk afhangen van wie er overstappen. De reputatie van dergelijke kantoren hangt nauw samen met de reputatie van de leading partners.’

Lucratief werk

Een kleine speler of niet, reageert De Hosson, Jones Day gaat wel op zoek naar de krenten uit de pap. ‘Dat zijn zaken met een hoge winstmarge op het gebied van M&A en litigation. Door deze verschuiving zal er minder werk overblijven voor de grote correspondentiekantoren, omdat Jones Day als dealkantoor het lucratieve werk zelf gaat doen. De koek blijft misschien even groot, maar wordt onder meer partijen verdeeld.’ De Hosson vindt hier Van Straaten aan zijn zijde. ‘Nu nog besteden kantoren als Jones Day en andere Amerikaanse topkantoren het nodige werk uit aan kantoren als Loyens & Loeff, Stibbe en De Brauw’, zegt Van Straaten. ‘Als al die kantoren dat lucratieve werk zelf gaan doen, wat de verwachting is, zullen de Nederlandse kantoren dat duidelijker merken.’

Ook Leeflang (Boekel) meent dat het zogeheten *referral* werk zal worden verlegd. Maar het is denkbaar dat Jones Day’s ambities verder reiken, en ook de grote Nederlandse bedrijven willen bedienen. ‘Of ze daarin gaan slagen is echt afhankelijk van de vraag of Jones Day voldoende eigen expertise in huis kan krijgen en hoe snel ze het kantoor kunnen uitbouwen. Hebben ze dat goed voor elkaar, dan kan Jones Day wellicht een serieuze concurrent op de Zuidas worden.’ Dat zal wel enige jaren duren, vermoedt Leeflang, die denkt dat Jones Day vooral sterk wil worden op gebied van M&A en zich mogelijk ook wil gaan richten op fiscaal recht. ‘Dan

moet je echt voldoende massa en voldoende kwaliteit hebben. En volgens mij is dat vooralsnog echt niet hun intentie.’

Het is volgens Van Straaten de kunst dat die paar honderd Nederlandse advocaten die in de markt opereren waar ook Jones Day actief wil worden, wakker blijven en zich niet laten inpakken, want ‘kantoren als Jones Day zijn superprofessioneel’. Dáár zit volgens hem de echte impact van de komst van Jones Day. ‘Veel Amerikaanse kantoren hebben een efficiëntere kantoororganisatie. Ze pakken projecten handiger op en zetten IT beter in. Ook zijn Amerikanen besluitvaardig, er heerst minder een poldercultuur. Hoe meer je als kantoor met jezelf bezig bent, des te minder aandacht je kunt schenken aan je cliënt. En cliënten waarderen juist een sterke klantfocus – en precies dáárin is Jones Day erg sterk.’

Volgens Van Straaten ging het de Nederlandse grote kantoren jarenlang voor de wind, klanten liepen niet weg en betaalden de honoraria. ‘Maar nu zijn professionele cliënten ook hier kritischer geworden, ze blijven niet meer automatisch bij hun vaste kantoor en stellen veel meer vragen, bijvoorbeeld over de uurtarieven. En waar Amerikaanse advocaten gewend zijn om écht in de huid van de cliënt te kruipen, begrijpen veel Nederlandse advocaten sinds kort ook dat ze verder moeten gaan dan goedbedoeld meedenken. In die zin valt de komst van Jones Day alleen maar toe te juichen.’

Klantefocus

Wie er ook opdrachten of cliënten gaan verliezen, dat zijn – naar eigen zeggen – niet de kantoren waarmee het *Advocatenblad* sprak. Zo verwacht AKD zelf weinig tot niets te merken van de komst van Jones Day, schat Wibaut in. ‘Onze klantefocus is vooral gericht op de Nederlandse markt. Ik zie niet meteen een bedreiging. Ook verwacht ik niet dat een van onze advocaten of partners zal overstappen, we zijn een stabiele club. Ik realiseer me dat advocaten tegenwoordig eerder overstappen dan voorheen, maar het zou me verbazen als iemand naar Jones Day vertrekt.’

Leeflang zegt dat als Boekel al *referral* werk verliest, dat zeker niet substanti-

eel is. Dat vullen ze weer op met andere opdrachten. ‘Maar als Jones Day echt gaat groeien, sterke partners weet aan te trekken en zich gaat richten op de Nederlandse markt, dan is het ook voor ons een concurrent net zoals voor alle andere advocatenkantoren op de Zuidas. Tja, dat is een *fact of life* en gezonde concurrentie houdt iedereen scherp.’

Dat geldt ook voor eventuele overstappers van Boekel naar Jones Day. Leeflang verwacht niet dat het bij Boekel gebeurt. ‘Hoewel partners in zijn algemeenheid tegenwoordig niet meer zo extreem gebonden zijn aan hun kantoor, maar dan nog. Ooit stapten een aantal Stibbe-partners over naar Freshfields en Clifford Chance, en volgens mij gaat het nog steeds goed met Stibbe. Je moet uitgaan van je eigen kracht. Voor wie geïnteresseerd is in werken bij een enorm groot Amerikaans kantoor, is Jones Day inderdaad een optie.’

Ook Baker & McKenzie verwacht door Jones Day in Nederland geen klanten of opdrachten te verliezen. De Hosson: ‘Wij zijn geen correspondentiekantoor van Jones Day. We hebben onze eigen cliënten, ookal zijn we beide goed vertegenwoordigd bij de manufacturing industry. Wij zijn meer een echte multinational en worden geleid door een Executive Committee met een Braziliaanse voorzitter. Ik vermoed niet dat onze cliënten zullen overstappen naar Jones Day, alleen om het feit dat zij naar Amsterdam komen. In die zin zullen wij weinig last ondervinden van Jones Day.’

Britse hoos

Als in het kielzog van Jones Day ook andere Amerikaanse kantoren naar Nederland komen, dan is dat een gevalletje van *l'histoire se répète*. Zo’n tien jaar geleden streken enkele Britse kantoren hier neer, en dat heeft de nationale advocatencultuur opgeschud. Maar of dat nu ook zal gebeuren, met een vergelijkbare impact, daarvoor is het nog te vroeg om voorspellingen te doen.

Zo vindt Wibaut het lastig om een vergelijking te maken met de Britse hoos van een decennium terug. ‘De komst van Jones Day zie ik als een geïsoleerd geval. Ik verwacht niet dat het ertoe zal leiden dat Amerikaanse kantoren nu massaal de

A portrait of Vincent Wibaut, a middle-aged man with glasses, wearing a dark suit, white shirt, and blue patterned tie. He is sitting on an orange sofa with his hands clasped. The background is a blurred green and blue wall.

*Vincent Wibaut:
'Er ligt weinig
terrein meer
braak'*

oversteek maken. De meeste van hen hebben de focus ook meer op de andere continenten, voor wat betreft hun uitbreiding.’

De Hosson: ‘Amerikaanse advocatenkantoren zijn bezig hun netwerk uit te breiden. Grote internationale cliënten verlangen dat ook, dan kunnen ze al hun diensten onderbrengen bij dat ene kantoor. Dat maakt het voor hen overzichtelijker, ze kunnen beter reorganisaties begeleiden, ze kunnen kortingen bedingen.’ Maar de echte *white shoe firms* uit New York zullen volgens hem niet komen, net als Slaughter and May, de Londense marktleider, die het op één kantoor houdt. ‘Toch denk ik dat Latham & Watkins, een kantoor met wereldwijd meer dan tweeduizend advocaten, mogelijk interesse heeft. Maar verder zal het in Nederland geen storm lopen met de komst van Amerikaanse kantoren.’

Ook Van Straaten heeft zichzelf de vraag gesteld of meerdere Amerikaanse kantoren de oceaan zullen oversteken. ‘Tot nu toe kwamen de Amerikanen mondjesmaat omdat de winst per partner

Wie is Jones Day?

Jones Day is ontegenzeggelijk een internationale advocatenfirma, maar bijna de helft (vijftien) van haar 35 kantoren wereldwijd zit in de VS. In Europa heeft Jones Day negen vestigingen: Londen, Parijs, Madrid, Brussel, Düsseldorf, Frankfurt, München, Milaan en Moskou. Bij deze Europese kantoren werken ruim vierhonderd advocaten, wereldwijd werken er 2400 advocaten bij het kantoor. In hoeverre onderscheidt Jones Day zich van andere kantoren? Op de website van het kantoor is te lezen dat Jones Day vooral investeert in langdurige verhoudingen met cliënten. Succes wordt niet afgemeten aan de winst per partner of inkomsten per advocaat. Die strategie werpt kennelijk vruchten af: Jones Day staat in de categorie ‘inkomsten’ mondiaal op de achtste plaats. Op hun website staat een lange (maar incomplete) cliëntenlijst met ruim 120 bedrijven uit de hele wereld, met wie Jones Day méér dan tien jaar samenwerkt.

in Nederland lager is dan in de Angelsaksische landen.’ Voor Van Straaten geldt: eerst zien dan geloven. En daar komt bij: Nederlandse topkantoren krijgen steeds meer interessant *referral* werk van niet-Amerikanen, bijvoorbeeld uit China of andere opkomende economieën.

De vergelijking met de komst van Angelsaksische kantoren zoals Allen & Overy, Clifford Chance en Bird & Bird, valt volgens Van Straaten niet goed te maken.

Waar Jones Day heeft aangegeven vooralsnog klein te willen blijven in Nederland, zijn de andere kantoren aanzienlijk groter en meer full service.

Advocaat Ferdinand Mason stapte over van Boekel de Nerée naar Jones Day om een Amsterdams filiaal van het Amerikaanse kantoor op te zetten. Hij is benaderd door het *Advocatenblad* maar wilde niet aan dit artikel meewerken.

(advertentie)

*Draagkrachtberekening,
co-ouderschap,
vermogensopstelling en
de berekening van
het besteedbaar inkomen
na scheiding. Alles ineen,
klik, klik, klaar.*

Alimentatierekenen is ècht makkelijker met Split-Online!

Veel advocaten hebben Split-Online omarmd als hún pakket. Ze willen nooit meer iets anders! Probeer nu zelf het meest gebruiksvriendelijke

en uitgebreide alimentatieberekenprogramma. U kunt Split-Online.nl nu gratis testen. Ga snel naar www.split-online.nl en registreer u vandaag!

Split-Online.nl: ook voor praktijkgerichte en voordelige (PE)opleidingen!

SPLIT
SCHEIDINGSPLANNING
INFORMATIETOOL

Split Online is een uitgave van XS2Knowledge B.V. Voor meer informatie kijkt u op de website: www.split-online.nl. Ook kunt u bellen naar 088 - 61 61 261 of stuur een e-mail naar: sales@split-online.nl.

Sneller, meer en beter

Niemand kan er omheen, maar wat een advocaat met social media doet zal ieder voor zich moeten bepalen. Sommigen zijn sceptisch maar de vier advocaten die hier hun ervaringen en inzichten delen, zijn dat niet. 'Het verrijkt mijn leven.'

Tekst: Henriette van Wermeskerken

Op weg naar Den Haag voor een interview door het *#Advocatenblad* over *#social #media* en de *#advocatuur*. *#VanDoorne*, twittert Hugo Reumkens (43), managing partner bij Van Doorne in Amsterdam. Reumkens twittert een paar keer per dag en vrijwel altijd met links naar (vaak Amerikaanse) publicaties. Zo had hij het recent bijvoorbeeld over de verkiezing van de machtigste vrouw in het blad *Opzij*, over een *Leadership in law-firms*-cursus die hij aan Harvard volgde, de College Tour met Willem Holleeder en Het Nieuwe Werken. 'Er zijn nog niet veel advocaten die twitteren. Zelf ben ik voorzichtig begonnen, via een account die niet direct tot mij te herleiden was. Eerst keek ik wat er gebeurde, waar het over ging, hoe de mix zakelijk-persoonlijk was. Na een jaar, begin 2011, voelde ik me genoeg geïnformeerd en ben ik mee gaan doen. Ik schrijf over wat mij opvalt, wat mij raakt en dat heeft altijd iets te maken met waar ik dat moment mee bezig ben. Verder over opvallende gebeurtenissen in de advocatuur en over leiderschap binnen het vak. Tenslotte over mijn vakgebied: het vennootschapsrecht, met name *corporate governance*. Ik schrijf dus ook persoonlijke dingen. Wie mijn tweets achter elkaar zet, krijgt een beeld van wie ik ben.'

Kennis uitwisselen

Reumkens gebruikt meerdere twitteraccounts. Sommige gebruikt hij als zoekmachine die tweets automatisch rubriceren op onderwerp. Zo krijgt hij bijvoorbeeld alle tweets over het beloningsbeleid, een belangrijk onderwerp in de discussie rondom *corporate governance*. Voor de social media ziet Reumkens een belangrijke rol bij het delen van kennis. 'Ik geloof dat we uiteindelijk via blogs, of blogachtige middelen, onze kennis zullen

uitwisselen. Dat hoeft niet aan kantoor gebonden te zijn, je kunt je ook voorstellen dat mensen elkaar op expertisegebied vinden. Het is interessanter om te winkelen in een straat met veel verschillende winkels dan in een straat met maar één grote winkel. Social media als Twitter en LinkedIn gebruik je om mensen te wijzen op wat je publiceert op die blogs. Je laat zien wat je doet.'

Reumkens is een *early adapter* op het terrein van social media. Een jaar of zeven geleden experimenteerde hij met een *legal podcast*, een geluidsopname van een kort interview over iets actueels op de website van kantoor. 'Ik schrijf veel in tijdschriften, ook als columnist, daar steek ik behoorlijk wat tijd in. Met die *podcast* probeerde ik mijn bereik te vergroten. Maar het aantal mensen dat ernaar luisterde, was bedroevend laag. Ja, een paar familieleden... Daar zijn we dus weer mee gestopt.' Het online netwerk LinkedIn kan Reumkens tot een van de eerste gebruikers in Nederland rekenen. Daarop bericht hij vooral zakelijk: over colleges die hij geeft, prijzen die het kantoor wint, er is een actief alumnetwerk en er worden vacatures op geplaatst. Facebook gebruikt Reumkens daarentegen uitsluitend privé.

'Oudere advocaten delen informatie soms sneller, merk ik'

Vooruitgang

Facebook is het social medium waar Liesbeth Schippers (54) van Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn in Den Haag juist de meeste tijd aan besteedt. Verder gebruikt

zij Twitter en LinkedIn; dat eerste vaak meerdere keren per week. 'Niet veel mensen van mijn leeftijd zijn echt actief op social media, merk ik. Ik werk veel met jonge mensen en heb kinderen op de middelbare school, dus in mijn omgeving is het normaal om mee te doen. Ik vind het ontzettend leuk. Zakelijk denk ik ook dat het van belang is om te doen. Dat je de manieren van communicatie gebruikt die bij deze tijd horen. Ik denk graag na over marketing en binnen kantoor heeft onze sectie Ruimte en Milieu, waarvan ik voorzitter ben, ook wel de naam nieuwe dingen te ontwikkelen. Via de kantoorwebsite hebben wij aparte pagina's en blogs voor specifieke rechtsgebieden. Wil je informatie verschaffen, dan werkt een website het best. Wil je vooral op actualiteiten inspelen, nieuwe ontwikkelingen noemen en is het geen bezwaar dat er minder structuur is, dan voldoet een blog. Het heeft allebei voor- en nadelen. Wij zitten niet in een geharnaste structuur, maar proberen gewoon uit wat het best werkt.' Het bijhouden van social media kost tijd, vindt Schippers, maar het levert veel op. 'Ik zie nieuwe ontwikkelingen, onderhoud allerlei interessante contacten en wissel kennis uit. Kortom, ik krijg en deel meer waardevolle informatie dan vroeger.'

'Echte' contacten

Schippers gebruikt Facebook vooral persoonlijk, hoewel zij ook cliënten onder haar Facebookvrienden heeft. 'Ik werk veel aan langdurige projecten op het gebied van ruimtelijke ordening en infrastructuur en dan bouw je soms ook vriendschappelijke contacten op.' LinkedIn en Twitter gebruikt zij vooral zakelijk, maar zij plaatst op Twitter ook persoonlijke berichten. 'Je moet natuurlijk uitkijken wat je tweet. Ik kan moeilijk laten merken waar ik zakelijk precies mee

bezig ben. Wel kan ik achteraf trots een foto van bijvoorbeeld een nieuwe weg plaatsen. Ook kun je niet echt opiniërend zijn, vanwege je positie. Wat je zegt, ligt in feite op straat. Ik wil Twitter graag gebruiken om te laten zien wat ik doe, maar ben nog zoekend naar de beste weg. Kantoor heeft ook een Twitteraccount en daar worden interessante uitspraken en publicaties getwitterd, dat hoef ik niet zelf te doen.'

Abeln Advocaten in Amsterdam gebruikt ook Facebook zakelijk. Jurgen Jaab (40) van Abeln, die behalve advocaat ook semiprofessioneel muzikant is: 'Op mijn eigen LinkedInpagina staat ook informatie over mijn muzikale activiteiten, dus het is toch wel een mix van advocatuur en andere, meer persoonlijke zaken. Ons kantoor heeft verschillende Twitteraccounts, die ook leiden naar inhoudelijke informatie. Wij gebruiken Twitter om te laten zien wat wij doen. We tweeten over actualiteiten zoals uitspraken, cursussen en samenwerkingsverbanden, zoals wij bijvoorbeeld hebben met MKB-Amsterdam. Of dat wij op een beurs stonden voor mensen met tweede huizen; wij doen veel in Frankrijk.' Jaab zet Facebook wat frivoler in; daar staan bijvoorbeeld ook foto's van het bezoek van Sinterklaas aan kantoor. Verder blogt hij af en toe. 'Een eigen blog hebben we nog niet, maar we zijn wel naar de mogelijkheden aan het kijken.'

Grens privé en zakelijk

Joran Spauwen (26), stagiaire bij Kennedy Van der Laan heeft een ICT-achtergrond en ontwikkelde voor zijn kantoor het Media Report. Op dit blog met nieuws voor de mediawereld publiceert zijn sectie actief. 'Maar we hebben ook een ouderwetse nieuwsbrief die gewoon in je inbox komt.' De nieuwsbrief bestaat uit links naar het blog. In tegenstelling tot de drie eerdergenoemde advocaten houdt Spauwen privé en zakelijk gebruik van social media strikt gescheiden. 'Ik heb geen cliënten als Facebookvrienden en dat wil ik ook niet. Twitter gebruik ik uitsluitend voor zakelijke berichten, een paar keer per maand. Ik ben door mijn geringe ervaring misschien wat behoed-

Tips and tricks

Veel kantoren hebben inmiddels beleid ontwikkeld voor het gebruik van social media. Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn heeft een boekje met tips ten behoeve van alle medewerkers (ook niet-advocaten).

Schippers: 'De vertrouwelijkheid jegens de cliënten staat altijd voorop. Houd je aan de Gedragsregels en laat nooit in een tweet merken dat je voor iemand optreedt. Natuurlijk gebruik je nooit scheldwoorden. Ook wel een leuke tip: stuur geen berichten de wereld in als je wat gedronken hebt.' Spauwen: 'Wees authentiek. Bouw je netwerk rustig uit en doe niets wat niet bij je past. Bedenk dat je tweets direct openbaar zijn, zonder redactie. Kijk uit met privé-informatie. Zorg dat je nooit spijt krijgt van wat je schreef.'

Jaab: 'Stuur alleen iets rond als het echt nieuws is. Overdaad schaadt, en past ook niet bij het beroep.'

Reumkens: 'Wees je er steeds van bewust dat je advocaat bent, dat je staat voor een bepaalde kwaliteit en professionaliteit. Realiseer je dat je niet kunt terughalen wat je eenmaal hebt rondgestuurd. En wie LinkedIn alleen als een soort kwartetospel gebruikt, om zo veel mogelijk contacten te verzamelen, heeft er weinig aan.'

'Stuur geen berichten de wereld in als je wat gedronken hebt'

zaam. Oudere advocaten delen informatie soms sneller, merk ik.'

Reumkens, Schippers, Jaab en Spauwen hebben alleen LinkedIn-contacten die zij ook 'in het echt' ontmoet hebben. En allen benadrukken dat social media niet ten koste van 'echte' contacten gaan. 'Integendeel,' zegt Jaab. 'Het versterkt bestaande contacten, je hebt intensiever contact met meer verschillende mensen, waardoor je juist makkelijker op ze afstapt als je ze ergens ontmoet. Je hebt meer referentiekaders.' Spauwen:

'Social media betekent gewoon contacten onderhouden en kennis delen, alleen op een andere manier dan vroeger: sneller, met een veel groter bereik en meer in de openbaarheid.'

Het kan ook uit

'Het bereik van social media is waanzinnig,' zegt Reumkens. 'Je laat zien wat je doet, je verwijst naar inhoud, je deelt kennis, je onderhoudt contacten. Als je het verstandig inzet, biedt het geweldige mogelijkheden. Ik geloof bijvoorbeeld dat we toegaan naar een soort Wikipedia van de rechtscommentaren. De overheid heeft veel geïnvesteerd in de website wetten.nl en vervolgens in rechtspraak.nl. Daarmee zijn wetteksten en uitspraken toegankelijk voor iedereen geworden. Wat nu nog ontbreekt, zijn de commentaren. Wij hebben geïnvesteerd in het Platform Open Commentaren, POC, een platform waarop advocatenkantoren, overheid en universiteiten kunnen publiceren. Misschien moet je in het begin een *board* aanstellen om de kwaliteit te bewaken, maar uiteindelijk verkoopt kwaliteit zichzelf, net als bij Wikipedia. Het zal nog wel een paar jaar duren voordat het POC er is, maar komen gaat het.' Ook ziet Reumkens een toekomst voor *webinars*. 'De flex-bv is nu ingevoerd. Normaal zouden wij nu de hele wereld afreizen om daarover te vertellen en nu doen we dat via *webinars*. Niet zoals een YouTube filmpje, maar actueel met de mogelijkheid tot interactie.'

Moeten alle advocaten aan de social media? Eigenlijk wel, vinden Reumkens, Schippers en Jaab. Spauwen kent zelfs geen werkend leven zonder social media. Jaab: 'Het gebruik van social media voegt echt wat toe, ook voor de "gewone" contacten. Je investeert tijd, maar die bespaar je vervolgens weer. Ik kan me eigenlijk niet voorstellen dat je nog zonder social media werkt.' Schippers: 'Als je er voor open staat, dingen probeert, ontdek je vanzelf wat bij je past en waar je wat aan hebt. Zelf vind ik het een verrijking van mijn leven, persoonlijk en zakelijk.' Reumkens: 'En als er te veel op je afkomt, dan zet je het gewoon uit, net als de televisie.'

Dag van de Ondernemende Advocaat *

De Dag van de ondernemende advocaat is een inspirerende dag, speciaal georganiseerd voor de advocaat-ondernemer. Tijdens deze dag komen belangrijke aspecten van het ondernemerschap specifiek voor advocatuur uitgebreid aan de orde. U kunt deze dag in Assen of in Eindhoven bijwonen.

Dag van de Ondernemende Advocaat
Woensdag 28 november 2012
Hotel Assen, Assen
Vrijdag 30 november 2012
Aristo, Eindhoven
09.00 - 17.00 uur
Reguliere prijs: € 445,- p.p excl. btw

Het programma wordt geopend met twee boeiende lezingen. U stelt de dag verder zelf samen door u in te schrijven voor vier workshops (daarbij heeft u de keus uit acht verschillende workshops). Aansluitend is er een borrel tot 18:30 uur, hapjes en gelegenheid met de aanwezige sprekers en collega advocaten uit de regio in contact te komen. Als u de hele dag volgt, ontvangt u 4 Juridische PO-punten op uw certificaat en krijgt u uw certificaat direct na afloop.

Meer informatie en inschrijven:

www.dagvandeondernemendeadvocaat.nl

Kwaliteitseisen Raad voor Rechtsbijstand

‘Inschrijving bij balie moet in eindsituatie voldoende zijn’

De Raad voor Rechtsbijstand schreeft haar inschrijvingseisen voor de advocatuur op. Gaat de instantie daarbij niet te ver? Waarom laat ze het niet aan de beroepsorganisatie over om de kwaliteit van de advocaten te toetsen?

Tekst: Maarten Bakker

Vaak hoort hij collega's in de advocatenkamer klagen over de inschrijvingseisen van de raad, zegt strafpleiter Rob Oude Breuil (Damsté in Almelo.) Zelf zette hij een kritisch stuk op de site van zijn kantoor. ‘Geen misverstanden: ik vind het heel goed dat er kwaliteitseisen worden gesteld,’ zegt hij in een toelichting. ‘Maar de eisen van de Raad voor Rechtsbijstand gaan steeds verder omhoog, dat is een ontwikkeling die al enkele jaren aan de gang is. Terwijl de vergoeding voor de toevoegingen achterblijft. Ik zie steeds meer advocaten om mij heen de afweging maken of ze nog aan die eisen willen voldoen.’ Volgens Oude Breuil is het een ‘duur geintje’ om de benodigde opleidingspunten te halen voor handhaving van de inschrijving. Hij komt voor zijn eigen vakgebied al gauw op een rekenom van minstens 1200 euro per jaar.

‘Collega's zien zich gedwongen om de inschrijving te laten verlopen. Ze moeten dan tegen cliënten, die ze misschien al jarenlang bijstaan, vertellen dat ze hen zelf moeten gaan betalen. Dat komt erop neer dat die cliënten verplicht zijn een andere advocaat te kiezen. Er is immers haast niemand die uit eigen zak een advocaat kan betalen. Dan zeg ik: “Hier is het recht op een vrije advocaatkeuze in gevaar.”’ Ook betwijfelt Oude Breuil of de cursussen die hij moet volgen daadwerkelijk bijdragen aan kwaliteitsverbetering. ‘Ik vind ze toch wat vrijblijvend. We zijn allemaal afgestudeerde juristen, dus van een basisoniveau mogen we wel uitgaan. Natuurlijk kent iedereen de zwakke broeders op het kantoor, maar ik vraag me af of we het aan de

‘Hier is het recht op een vrije advocaatkeuze in gevaar’
Oude Breuil

Raad voor Rechtsbijstand moeten overlappen om de kwaliteitseisen te bepalen. Ze worden op die manier wel erg machtig.’ Hij zou graag zien dat de Orde stelling neemt tegen de inschrijvingseisen van de Raad voor Rechtsbijstand.

Personen- en familierecht

‘Wij zijn als raad helemaal niet uit op macht,’ reageert Herman Schilperoort van de Raad voor Rechtsbijstand op de kritiek van Oude Breuil. Hij vindt dat de kwaliteitscriteria die zijn organisatie opstelt, ook geen inbreuk plegen op het recht op vrije advocaatkeuze. ‘Je kunt dat niet zomaar op een lijn plaatsen.’ De Raad voor Rechtsbijstand doet volgens Schilperoort simpelweg wat haar door de overheid is opgedragen: zorgen voor een effectieve en goede rechtsbijstand. ‘Het staat duidelijk

verwoord in de wet dat wij, indien dat nodig is, ook aanvullende kwaliteitseisen mogen stellen.’ Schilperoort ontkent niet dat die eisen om toevoegingen te kunnen krijgen de laatste jaren zijn opgeschroefd. ‘Dat doen we niet zomaar, maar we reageren op signalen uit onze werkomgeving, uit de politiek, de rechtspraak en de ook de advocatuur zelf. We ontwikkelen onze kwaliteitseisen ook in samenspraak met de Nederlandse Orde van Advocaten. We streven naar consensus daarover met de Orde.’

Sinds deze zomer geldt als voorwaarde voor advocaten die toevoegingen voor personen- en familierechtzaken willen doen dat ze zich op dat terrein bijscholen. Verschillende opleidingsinstituten zijn daar op ingesprongen en geven cursussen waarmee advocaten zich kunnen kwalificeren voor de nieuwe inschrijvingseisen. Schilperoort legt uit dat de raad de eisen heeft ingevoerd omdat het personen- en familierecht steeds meer een specialisme is geworden. ‘Het familie- en personenrecht is niet meer iets wat je er even bijdoet als advocaat. Ondeskundige bijstand kan schadelijk zijn voor cliënten, juist in deze gevoelige zaken.’ Schilperoort kondigt aan dat er in de toekomst nog extra voorwaarden komen voor advocaten om zaken te kunnen doen op het terrein van het minderjarigenstrafrecht en uithuisplaatsing van minderjarigen in instellingen.

Kwetsbare groep

VVD-Kamerlid Ard van der Steur pleit er al langer voor dat de Raad voor Rechtsbijstand de kwaliteitseisen voor de advocatuur aanscherpt. ‘De raad moet aan de samenleving kunnen garanderen dat het

belastinggeld dat zij verdeelt een verantwoorde besteding krijgt,' zegt de oud-advocaat. 'Dat klemte te meer omdat de groep die een beroep doet op de gesubsidieerde rechtsbijstand een kwetsbare is. Het gaat om mensen die lager op de maatschappelijke ladder staan, die de weg in de rechtspraak minder goed kennen en die dus ook minder snel een beroep zullen doen op hun klachtrecht als ze vinden dat een advocaat geen goed werk heeft afgeleverd.' Van der Steur hoopt dat de aangescherpte eisen van de raad een stimulans zijn voor de Orde om de vereiste kwaliteitsslag binnen de advocatuur te versnellen. 'Laat maar zien dat jullie het kunnen, zou ik tegen de Orde willen zeggen.' Volgens Van der Steur hoort de Orde te streven naar een kwaliteitsniveau dat minstens overeenstemt met de eisen van de Raad voor Rechtsbijstand. 'In de eindsituatie moet het zo zijn dat een inschrijving bij de balie voor de raad ook voldoende garantie voor kwaliteit is.'

Hans Vogels, lid van de Algemene Raad van de Orde, noemt deze opmerking van

'Indien de Orde goede deskundigheidseisen stelt, zijn eisen vanuit de raad niet nodig'

Schilperoort

Foto: Ronald Brokke

Foto: Hitz & Verhoeff / HH

'Het gaat om mensen die lager op de maatschappelijke ladder staan'

Van der Steur

Van der Steur 'erg interessant. Het is een duidelijke stip aan de horizon.' Volgens Vogels is de Orde al druk bezig om de kwaliteitseisen op verschillende vlakken aan te scherpen. 'Onder advocaten zelf is ook een grote groep die deze slag willen maken.' Vogels wijst op de specialistenverenigingen in de advocatuur die hun leden al toetsen op hun vakkennis. Hij ziet ook een rol voor de Orde weggelegd bij het formuleren van bekwaamheidseisen voor specifieke rechtsgebieden. 'De Duitse beroepsorganisatie doet dat al. Ik vind het erg inspirerend wat daar gebeurt.' Tegelijkertijd wil hij ook weer niet de specialistenverenigingen overbodig maken. 'We gaan die verenigingen niet van de mat vegen. Hun toegevoegde waarde is immers aanzienlijk.'

Klakkeloos

In een reactie op de Almelose advocaat Oude Breuil zegt Vogels dat de Orde de inschrijvingseisen van de Raad voor Rechtsbijstand niet klakkeloos accepteert. 'We gaan niet zomaar mee met alles wat langskomt. De Orde kijkt, zonder meteen op de rem te gaan staan, kritisch naar inschrijvingseisen van de raad.' Zo ligt er een geschilpunt met de raad over de gedragscode voor advocaten die personen- en familierecht doen. De raad wil als inschrijvingseis hanteren dat raadsliden die code ondertekenen. Vogels:

'Wij van de Orde hebben geen probleem met een gedragscode, maar het is wel aan de Orde om die voor te schrijven. De Orde gaat over het gedrag van advocaten.' Volgens Vogels maakt de Raad voor Rechtsbijstand als overheidsorgaan inbreuk op de onafhankelijkheid van de advocatuur als zij het gedrag van advocaten wil gaan controleren.

Schilperoort reageert dat de gedragscode van de Raad voor Rechtsbijstand afkomstig is uit de advocatuur zelf. De tekst is opgesteld door advocaten die namens de Orde zaten in een brede werkgroep echtscheidingszaken. 'De Raad wil de code laten vervallen als de Orde de regels daaruit incorporeert in haar eigen gedragsregels.' Volgens Schilperoort hoeft het niet per se de raad te zijn die kwaliteitseisen bijstelt en aanscherpt. Hij juicht, net als de Orde, initiatieven vanuit specialistenverenigingen voor een kwaliteitstoets toe. Schilperoort verklaart dat zijn organisatie zich ook wel kan vinden in de eindsituatie die Kamerlid Van der Steur schetst, waarin een inschrijving bij de balie zou volstaan. 'Indien de Orde goede deskundigheidseisen stelt, zijn afzonderlijke eisen vanuit de raad op dit vlak niet langer nodig.'

'De Orde gaat over het gedrag van advocaten'

Vogels

‘Vreemd’ geval met ‘vreemde’ gevolgen

Nederlandse wintersporters hebben in het buitenland de reputatie slecht, te snel en onvoorzichtig te skiën. Onlangs heeft het Gerechtshof Leeuwarden¹ deze handelwijze zelfs geaccepteerd: onderlinge zorgvuldigheid bij skiën hoeft ‘de Nederlander’ ‘niet zo nauw’ te nemen. Een vals signaal en een duidelijk verschil met het recht in de Alpenlanden.

Tekst: Stephan Wijnkamp²

De feiten

Twee broers en een neef gaan samen op skivakantie in Frankrijk. Bij één van de gezamenlijke afdalingen ging het mis. Broer D. (gedaagde) moest uitwijken voor een kind dat op één ski zijn pad kruiste en raakte daarbij zijn voor hem skiënde broer O. (eiser) waardoor deze letsel opliep. Broer O. claimt schade van (de verzekeraar van) broer D. en stelt dat D. onzorgvuldig heeft gehandeld door schending van de FIS-regels.³

Opmerkingen

Bij de behandeling van de zaak is een aantal kanttekeningen te plaatsen. Voor schending van verschillende FIS-regels wordt broer O. door de rechtbank opgedragen te bewijzen dat D. op een afstand van één tot twee meter (schuin) achter hem aan heeft geskied. Een verkeerde beslissing: niet de onderlinge afstand is relevant maar het feit dat broer O. van achter is geraakt.⁴ De afstand zou alleen bij een eigen schuldverweer van broer D. kunnen spelen waarbij dan alle omstandigheden zoals verkeersdrukte, vaardigheid, sneeuw- en weersomstandigheden en onderlinge afspraken meespelen. In beroep neemt het hof tussen de groepsleden een sport-en spel situatie aan, stelt

dat er buiten groepsverband geen sprake is van een sportsituatie en beslist dat een hogere mate van onzorgvuldig handelen voor het aannemen van aansprakelijkheid noodzakelijk is.

Het hof vergeet dat er al sprake was van een sportsituatie en dat de FIS-regels juist voor de sportsituatie – en dus bij een verhoogde zorgvuldigheidsmaatstaf – gelden. Om nu binnen deze skisport een aparte, alleen tussen Nederlandse ingezetenen uitgeoefende sport- en spelvorm met grotere geaccepteerde risico’s aan te nemen, is wel erg avontuurlijk. Bovendien wordt daarbij het lokale recht⁵ niet in acht genomen. Waarbij bij andere sporten lichaamscontact *all in the game* is, moet dit bij de skisport juist vermeden worden. Slechts een val door een skitechnische fout kan onder omstandigheden, omdat dit nu eenmaal inherent is aan het skiën, als disculpatiegrond dienen.

Moet de hofredactie misschien in het kader van mijn opmerking over de slechte reputatie van de Nederlandse skiër gezien worden en ziet het hof daarom een extra risico wanneer Nederlanders in groepsverband skiënd elkaar vrijwillig in gevaar brengen? De groep skiede met ongeveer gelijke snelheid rechtuit naar beneden. Broer D. verklaarde uit te moeten wijken voor een kind op één ski. Broer D. heeft zijn controle door het te laat opmerken van deze toch opvallende verschijning verloren en heeft niet op zicht en te snel geskied. Door te snel skiën, kijken skiërs voornamelijk op de skipunten en verliezen het overzicht – de oorzaak van het

ongeval en schending van de FIS-gedragsregels dus.

Art. 17 van de Rome II Verordening op basis waarvan de gedragsregels in Frankrijk voor de beoordeling van de aansprakelijkheid maatgevend zijn, is in casu niet toegepast. Mogelijk zijn de FIS-regels zelfs in de Franse gemeenteverordening aldaar geïncorporeerd en geschonden.

De procedure had ook in Frankrijk aanhangig gemaakt kunnen worden, wat gezien de ervaring van lokale rechters⁶ verstandig geweest zou zijn. In de Alpenlanden wordt bij een dergelijke procedure dan al snel van een skitechnisch deskundige en descente gebruikgemaakt. Een goede beoordeling, alleen op basis van getuigenverklaringen, is in het skirecht onmogelijk door variabelen als omgeving, sneeuwconditie, weer, skivaardigheid et cetera.

Aanbeveling

Beide rechtsinstanties bleken, logisch, weinig ervaring te hebben met het skirecht waardoor de procedure-uitkomst weinig voorspelbaar wordt. Alvorens een skirechtprocedure te starten, zou het daarom aan te bevelen zijn feitencomplex en lokale regels vooraf uitgebreider te onderzoeken en pas daarna, eventueel pas na het opmaken van een deskundigenrapport te kiezen voor een Nederlandse procedure waarbij de rechter tot een ‘vreemde’ uitspraak kan worden gebracht.

1 Hof Leeuwarden 26 juni 2012, LJN: BW9768.

2 Advocaat in Imst Tirol, Oostenrijk en gespecialiseerde in ski- en bergsportrecht.

3 Gedragsregels opgesteld door de Fédération Internationale de Ski ter voorkoming van ongevallen op de skipiste bij het beoefenen van de skisport. Deze zijn een nadere uitwerking van het begrip ‘onzorgvuldigheid’.

4 Schending van FIS regel 1 tot en met 4.

5 EU Verordening 864/2007 Rome II art. 17.

6 In Innsbruck is er zelfs een aparte afdeling voor skierechtzaken.

‘De cliënt heeft één aanspreekpunt, dat ben jij’

Al een tijd klinken er alarmerende geluiden over de bewaring van vreemdelingen in Nederland. Dagelijks heeft vreemdelingenadvocaat Frans-Willem Verbaas te maken met de schrijnende verblijfssituaties van zijn cliënten. ‘Vreemdelingenbewaring zie ik als een straf die zich vermomt als een bestuurlijke maatregel.’

Advocaat Frans-Willem Verbaas voor het hek bij Kamp Zeist

Tekst en foto: Trudeke Silleviss Smitt

An het hoge hek rond Kamp Zeist hangen bloemen. Ze zijn her en der tussen de spijlen gestoken: er zijn mensen die denken aan de vreemdelingen die hier in bewaring zitten. Frans-Willem Verbaas, advocaat vreemdelingenrecht (Collet Advocaten in Alkmaar) gaat er een cliënt bezoeken, een zestigjarige man uit Oost-Europa.

Gevangenisfeer

In de voormalige militaire basis in Soesterberg zitten opgepakte illegalen en uitgeprocedeerde asielzoekers. Ze verkeren in afwachting van uitzetting – of vrijlating, als uitzetting niet mogelijk blijkt.

Cellenblokken met hoge, kleine raampjes, controleposten, bewakers in uniform: alles ademt de sfeer van een gevangenis. De Penitentiaire beginselenwet is in centra als deze onverkort van toepassing. Dat valt historisch te verklaren, licht Verbaas toe. ‘Als een illegaal vroeger moest vertrekken, kwam die in een huis van bewaring, waar ook strafrechtelijk gedetineerden zaten. Dan was het moeilijk om een ander regime toe te passen. Maar er zijn nu aparte detentiecentra voor vreemdelingen. De mensen zitten hier niet omdat ze iets crimineels hebben gedaan. Waarom ziet het er hier dan niet uit als een jeugdherberg met een hek eromheen?’

Oncontroleerbaar

We gaan langs de beveiliging. Detectiepoortje door, identificeren, mobiel en laptop inleveren. Fotograferen of het gesprek opnemen is verboden. ‘Maar als advocaat mag ik toch wel een laptop mee?’ probeert Verbaas. Men is beleefd, maar onvermurwbaar.

Onbegrijpelijk allemaal, vindt Verbaas. ‘De pers heeft een waakhondfunctie, maar zelden wordt er toestemming gegeven om in een vreemdelingendetentiecentrum te filmen. Wij als advocaten mogen zelfs de detentieomstandigheden van onze cliënten niet controleren. Een cliënt van mij die in hongerstaking was gegaan werd in het Justitiele Medisch Centrum in isolatie geplaatst. Pas na het

uitbrengen van een kortgedingdagvaarding kreeg ik toegang. Toen ik een kort geding voerde over de slechte ventilatie in gebouw 4 van Kamp Zeist – waar mensen het benauwd hadden en soms ziek werden – zei men: “Er komen verbeteringen”. Maar we mochten niet komen kijken hoe het er mee stond. Kan ik zo meteen mooi aan deze cliënt vragen.’

Eén uur luchten

Verbaas is al jaren zeer ontstemd over de omstandigheden waaronder vreemdelingen worden opgesloten. ‘Internationale regelgeving, maar ook het Vreemdelingenbesluit zegt dat de grondrechten van de vreemdeling niet verder mogen worden beperkt dan nodig is voor het doel van de bewaring, de uitzetting dus. Maar dat is in de praktijk een dode letter. Mensen moeten hun mobieltje inleveren, er zijn nauwelijks activiteiten, ze mogen geen boeken ontvangen van buiten de inrichting en hun post wordt opengemaakt. Hier in Soesterberg is het luchten beperkt tot één uur per dag. En wie zijn frustratie niet weet te beheersen, riskeert al dan niet in scheurkleding in een isoleercel te belanden. Veel mensen weten dat niet.’

Verbaas is niet de enige die zich zorgen maakt. Amnesty International, de Nationale ombudsman, de Raad van Europa: ze kwamen allemaal recentelijk met zeer kritische rapporten over de Nederlandse aanpak. Er zijn kleine verbeteringen, pilots met alternatieve maatregelen, maar het is weinig. Het gaat te langzaam, zegt de ombudsman, strafrechtelijk gedetineerden verkeren in betere omstandigheden.

Actief monitoren

Toch dienen advocaten geen massa’s klachten in. Hoe kan dat? Volgens Verbaas vragen advocaten er niet naar en denken vreemdelingen dat het er allemaal bij hoort. ‘Vreemdelingenadvocaten, maar trouwens ook strafadvocaten, moeten meer monitoren. Je moet aan je cliënt vragen hoe het gaat met zijn gezondheid, zo nodig zijn medisch dossier opvragen. Je moet hem uitleggen dat ze in de gevangenis niet alles met hem mogen doen. Dat hij altijd het recht heeft je te bellen, ook al vertelt de bewaking soms dat hij

Facts & figures

- Volgens schattingen van het WODC verbleven in 2009 naar schatting 97.145 illegalen in Nederland; in 2005 lag dat aantal nog op 128.907.
- In 2011 werden 6104 mensen in vreemdelingenbewaring genomen. Daarvan werden er 5844 ingesloten op grond van art. 59 Vreemdelingenwet (met het oog op uitzetting); de resterende 260 zaten vast op basis van art. 6 (aan de grens geweigerd). In dat laatste geval geldt een lichter regime.
- De duur van de bewaring op peildatum was in 2011 gemiddeld 99,3 dagen. Zes mensen zaten langer dan een jaar vast.
- In 2011 zijn 174 gezinnen (bestaande uit 324 kinderen) in bewaring gesteld, waarvan de verblijfsduur gemiddeld acht dagen bedroeg.

Bron: Vreemdelingenbewaring in getal 2007-2011, rapport Dienst Justitiële Inrichtingen, mei 2012.

dat niet heeft. En de bewaringsadvocaat moet weten waar de grenzen liggen bij visitaties, geweldgebruik en isoleercelopsluiting. Te vaak nog zie je dat de advocaat nauwelijks op bezoek komt en als hij dan toch komt, alleen maar praat over de voortgang van de bewaring. Dat is een te beperkte taakopvatting. De cliënt heeft maar één aanspreekpunt, en dat ben jij.’

Passieve klachtenbeoordeling

Een andere complicerende factor is dat vreemdelingenadvocaten vaak niet veel weten van penitentiair recht, zegt Verbaas. Als het goed is komt daar verandering in; de Raad voor Rechtsbijstand gaat een cursus detentierecht voor bewaringsadvocaten verplicht stellen. Maar ook met kennis van de juridische mogelijkheden is het niet gemakkelijk. ‘De beklagtermijn is maar een week. Bovendien moet het gaan om beslissingen van de directeur, en niet om feitelijk handelen of vast beleid. Allerlei gevallen van mensenrechtenschending worden daardoor mogelijk helemaal niet beoordeeld. En de commissies van toezicht die de klachten beoordelen zijn erg passief: ze horen geen bewakers, gaan vaak niet op argumenten in. Toen drie afzonderlijke vreemdelingen in Kamp Zeist klaagden dat ze naakt in de

isoleercel waren gezet, werd dat zonder onderzoek afgedaan met de constatering dat dit onwaarschijnlijk was.’

Het land uit

De cliënt van Verbaas komt onder begeleiding van bewaking het spreekkamertje binnen. Hij oogt grauw, moe en nerveus. Zijn ogen lichten even op bij het zien van zijn advocaat. De bewaker regelt in een mum van tijd een telefoontolk. Verbaas zegt: ‘Zoals ik van tevoren met u heb besproken heb ik een journalist meegenomen. Ik wil graag met u bespreken hoe het met u gaat, en uw zaak doornemen.’ De cliënt snapt het allemaal. Ook dat hij het land uit moet, hij is dankbaar dat hij dat nu zeker weet, zegt hij.

Het werk dat hij in Nederland deed, kan ook door bijvoorbeeld een Pool worden gedaan, en bovendien: zijn leeftijd, ja, hij begrijpt het. Hij balt zijn vuisten, stapelt de een op de ander, blaast erin. Hij is geen EU-burger, is tien jaar geleden illegaal het land binnengekomen. Zijn dochters en een kleinkind zijn hier legaal. Hij krijgt een inreisverbod voor vijf jaar, maar daar wordt nog over geprocedeerd. Wat betreft de uitzetting is het wachten op de tijdelijke reispapieren. ‘Als uw dochters garant staan, kunt u misschien de resterende wachttijd bij hen doorbrengen,’ zegt Verbaas. ‘Meestal gaat de rechter daar niet in mee, maar het is het proberen waard.’ Maar de cliënt wil zijn dochters niet tot last zijn, zegt hij. ‘Twee à drie weken hou ik nog wel vol.’

Morele moeilijkheden

De vreemdelingen hebben één uur om te luchten en één uur recreatie. Hoe staat het verder met de detentiestandigheden? Vervelend is de wc-deur op cel van slechts anderhalve meter hoogte met dus een grote kier aan de bovenkant, terwijl je met zijn tweeën in een cel zit. Is hij tevreden over de behandeling door het personeel? ‘Ja, ik krijg op tijd mijn medicijnen,’ vertelt de cliënt. ‘Als ik een klein verzoek heb, word ik altijd snel geholpen. Maar ik begrijp dat er bepaalde regels zijn, daar probeer ik me aan te houden.’

Wat voor regels zijn dat dan? ‘Bijvoorbeeld dat je ’s avonds niet kan bellen. Dat je vanaf halfvijf ’s middags tot de vol-

gende ochtend acht uur in je kamer moet blijven. Ik vind dat moeilijk. Maar de grootste moeilijkheden zijn morele moeilijkheden: ik heb niets slechts gedaan, en toch moet ik hier zo lang in de gevangenis zitten.'

Klacht voor betere toekomst

Verbaas vraagt naar de politiecel waar de cliënt vier dagen zat, om te worden gehoord door de vreemdelingenpolitie. 'Dat was echt vreselijk,' vertelt de cliënt. 'Er was alleen een klein ruitje van matglas, het licht bleef 24 uur per dag aan. Ik kon het licht niet zelf bedienen, en als ik de wc wilde doorspoelen moest ik een nummer bellen.' Hoe lang mocht hij eruit, wil Verbaas weten. 'Ik mocht drie keer per dag maximaal tien minuten de cel uit om een sigaretje te roken.' Verbaas: 'Het mensenrechtelijke minimum ligt op een uur per dag. Als u wilt, kan ik een klacht indienen.' De cliënt lacht een beetje, zegt dat het zijn toekomst misschien kan beïnvloeden, later als hij Nederland weer in mag. 'Daar gaat een andere instantie over, dat zal geen invloed hebben,' zegt Ver-

baas. 'U zult er natuurlijk zelf ook geen profijt van hebben, u bent dan al uitgezet. Maar misschien hebben anderen er in de toekomst iets aan. 'Goed,' zegt de cliënt. 'U mag namens mij een klacht indienen.' De laatste vraag bespreken advocaat en cliënt onder vier ogen. Visitatie – onderzoek aan het lichaam – is anders een te pijnlijk onderwerp.

Op de terugweg naar Alkmaar briest Verbaas na. 'Waarom heeft zo'n wc nou geen dichte deur? Waarom wordt er nog steeds standaard gevisiteerd? Waarom zijn de commissies van toezicht die de klachten behandelen zo passief?' Hij heeft daar wel ideeën over: 'Ze willen de relatie met de directie goed houden. En er is een psychologische barrière om het handelen van justitie als "onmenselijk" of "vernedere" te betitelen. Vreemdelingenbewaring zie ik als een straf die zich vermomt als een bestuurlijke maatregel. Het is het ernstigste geval van *détournement de pouvoir* [misbruik van publiekrechtelijke bevoegdheid, red.] uit de Nederlandse rechtsgeschiedenis.'

Verkrachtingstrauma is geen excuus

Vreemdelingenadvocaat Gerda Later treedt op voor een vrouw die in haar land van herkomst samen met haar negenjarige dochter was verkracht, en die in Kamp Zeist werd gedwongen visitatie te ondergaan. De getraumatiseerde vrouw werd na een kort verblijf in Aanmeldcentrum Schiphol teruggebracht naar Kamp Zeist en kon het niet meer opbrengen zich wederom voor de bewaking uit te kleden en naakt de verplichte kniebuigingen te maken. Advocaat Later: 'Onder veel druk werd zij, in aanwezigheid van twee vrouwen en twee mannen, uitgekleeft en met behulp van een beenklem gedwongen zich in haar bilnaad te laten schouwen. Daarna werd zij volkomen overtuurd en hyperventilerend in de isoleercel achtergelaten.'

De beklagcommissie van Detentiecentrum Zeist besliste op 15 juni dat er geen regels waren geschonden. De visitatie was volgens de commissie gerechtvaardigd omdat de vrouw tijdelijk in een andere inrichting met minder zware veiligheids-eisen ondergebracht was geweest. Er loopt een beroepsprocedure bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming.

(advertentie)

BENT U EEN 'SCORENDE MIDDENVELDER' ?

Van de Wouw Advocaten richt zich met haar huidige team van 6 professionals volledig op de MKB-markt. Om in die 'competitie' bovenin te kunnen blijven meedraaien willen wij verder groeien. Daarom hebben wij ruimte voor een 'scorende middenvelder'.

Om te kunnen excelleren stellen wij hoge eisen aan onszelf, en vanzelfsprekend dus ook aan kandidaten voor de vacature. Wij bieden behalve prima arbeidsvoorwaarden volop kansen op groei en realisatie van uw ambities, ook als u op termijn partneraspiraties koestert.

Wij willen in contact komen met een ervaren, bij voorkeur al gespecialiseerde of zich specialiserende, commercieel ingestelde advocaat die het ondernemingsrecht en/of het arbeidsrecht en/of het bestuursrecht beheerst. Gelet op de leeftijdsopbouw van ons kantoor gaat onze voorkeur uit naar een dertiger die ook bereid zou zijn in het werkgebied te gaan wonen.

Interesse? Dan zien wij uw brief of e-mail met c.v. graag binnen 3 weken na verschijningsdatum van deze advertentie tegemoet.

U richt die aan VAN DE WOUW ADVOCATEN, postbus 3445, 5203 DK 's-Hertogenbosch of aan josvandewouw@wouwadvocaten.nl

Hoe zit het ook alweer met de verjaringstermijnen voor de gewezen verdachte?

Verdachten die schade lijden ten gevolge van het strafrechtelijk onderzoek kunnen die slechts in zulke beperkte gevallen vergoed krijgen, dat het vermoeden ontstaat dat de HR onschuldige verdachten hun recht op schadevergoeding zo veel mogelijk wil ontzeggen.

Tekst: Diederik van Omme¹

Voor de verdachte die schade lijdt ten gevolge van het strafrechtelijk onderzoek bestaat slechts een beperkte mogelijkheid zijn schade vergoed te krijgen. Als een strafzaak eindigt zonder veroordeling, dan kan hij voor de dagen die hij eventueel in detentie heeft gezeten en zijn advocaatkosten een vergoeding vragen ex. art. 89 Sv, resp. art. 591a Sv. Voor de restvordering, bijvoorbeeld voor de inkomensschade door het verlies van werk of bedrijfsactiviteiten, is hij aangewezen op de civiele rechter.

Blijkens de jurisprudentie bestaat, kort samengevat, slechts in de volgende gevallen een mogelijkheid tot schadevergoeding in verband met strafrechtelijk optreden van politie en het OM op grond van onrechtmatige (overheids)daad²: a) van begin af aan ontbrak een rechtvaardiging voor het optreden, er was bijvoorbeeld geen sprake van een verdenking in de zin van art. 27 Sv, of het onderzoek en de daarbij toegepaste dwangmiddelen zijn in strijd zijn met (on)geschreven publiekrechtelijke rechtsnormen; b) uit de uitspraak van de strafrechter of uit het dossier van het strafrechtelijk onderzoek blijkt, nadat de strafzaak onherroepelijk is geëindigd, van de onschuld van de verdachte.

Op grond van art. 3:310 BW verjaart een vordering uit onrechtmatige daad vijf jaar na de dag waarop de schuldeiser zowel met

het bestaan van zijn vordering als met de daarvoor aansprakelijke persoon bekend is geworden. Met name voor de gewezen verdachten van wie de onschuld blijkt uit de resultaten van het strafrechtelijk onderzoek (een ander heeft bijvoorbeeld het feit bekend) leidt dit tot onredelijke gevolgen, zoals blijkt uit HR 9 april 2010 (NJ 2010, 215).³ In dit arrest sluit de HR zich aan bij de redenering van het hof, die er, kort gezegd, op neer komt dat de gewezen verdachte in die zaak vanaf het begin af wist dat de verdenking niet terecht was en daarmee zowel op de hoogte is van het bestaan van zijn vordering als de aansprakelijke persoon. Hij had zijn vordering tot schadevergoeding dus moeten stuiten binnen vijf jaar na het ontstaan van de schade, ook al liep het strafrechtelijke onderzoek toen nog! Nu hij dit niet had gedaan, was zijn vordering verjaard.

Recht ontzegd

Het argument van de gewezen verdachte dat eerst bij het onherroepelijk worden van zijn vrijspraak hij zijn vordering kon instellen en de verjaring dus vanaf dat moment zou moeten beginnen te lopen, werd door de HR van de hand gewezen: deze uitzondering valt niet onder art. 3:310 BW. Ook voor een vordering gegrond op de eerste omstandigheid is dit een harde regel, echter een dergelijke vordering kan meteen worden ingesteld nadat de schade is geleden, nu de strafzaak hiervoor niet geëindigd hoeft te zijn. In dat geval is toepassing van de normale verjaringsregel minder onbillijk.

Een en ander betekent dat iedere strafrechtadvocaat ter behoud van een eventuele civiele vordering van zijn verdachte cliënt, om de vijf jaar vanaf het begin van de strafzaak een stuitingsbrief dient te sturen naar het OM/de Staat der Nederlanden. Mogelijk leidt het niet-stuitten tot een beroepsaansprakelijkheid van de advocaat zelf wanneer de vordering inderdaad verjaart. Wellicht kan men zich hiervoor behoeden door hiervoor een duidelijk voorbehoud te maken in de opdrachtbevestiging aan de cliënt.

Gelet op het feit dat een schadevergoedingsvordering van gewezen verdachten een zeer kleine slagingskans heeft, staan deze stuitingshandelingen niet in verhouding tot het nut en het doel achter de verjaringsregel: bescherming van de belangen van de schuldeiser en het algemeen belang.⁴ Net als de verdachte is het OM zich vanaf het begin van de strafzaak bewust van het feit dat de verdachte bij een onherroepelijke vrijspraak eventueel zijn vordering te gelde zou willen maken. Het ontbreken van een eventuele stuitingsbrief gedurende het strafrechtelijk onderzoek zal ook bij het OM in alle redelijkheid niet het vertrouwen opwekken dat de verdachte van deze vordering afstand zou willen doen. Deze rechtspraak in ogenschouw nemende kom ik tot geen andere conclusie dat de HR onschuldige verdachten zo veel mogelijk een recht op schadevergoeding wil ontzeggen.

⁴ Zie onder meer Asser 6-II, nrs. 3831-383, Deventer 2009.

¹ Advocaat bij Simmons & Simmons in Amsterdam.

² Zie onder meer HR 13 oktober 2006 (LJN: AV6956; Begaclaim), NJ 2007/432 m.nt. J.B.M. Vranken.

³ Zie ook HR 12 oktober 2012, LJN: BX5638.

‘Top of flop?’

Tekst: Eberhard van der Laan,
burgemeester van Amsterdam

Het is verheugend dat het *Advocatenblad* opnieuw aandacht besteedt aan de Top 600 (Eline Groenendaal en Anke van de Venn, Top of flop?, *Advocatenblad* 2012-12, p. 18-20). Met de Top 600 hebben gemeente, politie, Openbaar Ministerie en bijna dertig andere partners in de regio Amsterdam-Amstelland een nieuwe aanpak gecreëerd voor criminele veelplegers. De Top 600-werkwijze blijft erop gericht om recidive te verminderen en betrokkenen een uitweg te bieden uit de criminaliteit, als zij hun straf hebben gehad. Het kan dus in het belang van hun cliënt zijn, als advocaten goed op de hoogte zijn van de uitgangspunten van de aanpak.

De aandacht voor het strafrechtelijk deel van de aanpak (pijler Lik op stuk) ligt voor de hand. De daders moeten immers voelen dat misdaad niet loont en grote consequenties heeft. De aanpak is echter integraal; we bieden naast straf ook hulp en zorg. We weten immers dat bij de personen op de Top 600-lijst vaak meerdere (sociale, emotionele en psychologische) problemen tegelijkertijd spelen. Waaronder niet zelden verstandelijke beperkingen.

Door straffen te combineren met een pas-

send zorgtraject (pijler Zorg) bieden we de hulp die nodig is om problemen aan te pakken en daarmee het zicht op een ander leven. Om een toekomstige instroom in het criminele circuit te beperken, is er aandacht voor de broertjes en zusjes in het gezin of de kinderen van personen die op de Top 600 staan (pijler Instroombeperking). Daarmee omvat de aanpak dus meer dan straffen alleen.

Groenendaal en Van de Venn stellen dat criteria om op de Top 600-lijst te komen zo ruim zijn ‘dat de vraag zich opdringt hoe er in de praktijk wordt geselecteerd en door wie’. In een kader bij het stuk worden de criteria opgesomd die worden gebruikt bij de Top 600. Die lijst is onvolledig. Inderdaad toetst de politie veelplegers op de in het kader opgenomen criteria. Vervolgens kijkt het OM of een persoon ook veroordeeld is of een OM-taakstraf opgelegd heeft gekregen. De toets die het OM hanteert, wordt door Groenendaal en Van de Venn niet genoemd. Alleen als aan de criteria van beide organisaties wordt voldaan, komt een persoon op de Top 600. Niemand staat dus ‘zomaar’ op de lijst. Van willekeur is geen sprake.

Tevens stellen de schrijfsters dat ‘zolang de Top 600 nog niet volledig is

geïntegreerd in de Veiligheidshuizen en het privacyconvenant niet van kracht is, niet voldaan (wordt) aan de eisen die de Wet bescherming persoonsgegevens stelt.’ Dit berust op een misverstand. Het klopt dat de aanpak Top 600 in de toekomst overgaat naar het Veiligheidshuis Amsterdam-Amstelland. Daarvoor wordt een privacyconvenant opgesteld. Maar dat betekent niet automatisch dat de Wbp nu wordt geschonden. Los van het feit dat de Wbp gegevensverstrekking buiten Veiligheidshuizen en/of zonder convenant niet verbiedt, is in september 2011 speciaal voor de Top 600 het samenwerkingsverband Convenant Aanpak Top 600 geformeerd. Hierin zijn ook de nodige waarborgen en afspraken ten behoeve van privacy ingebouwd.

Als burgemeester van Amsterdam leek het me gepast om u van een reactie op uw artikel te voorzien. Het uitwisselen van argumenten is de kern van de advocatuur. Als oud-advocaat juich ik een kritische blik dan ook van harte toe. Tegelijkertijd hoop ik dat de advocatuur ook aandacht heeft voor de positieve kanten van de Top 600. De aanpak biedt nadrukkelijk kansen op een ander leven, zonder criminaliteit. Goed voor de Top 600, hun omgeving en de samenleving.

Het Nieuwe Werken

Tekst: Christ’l Dullaert,
directeur van Le Tableau

Mooi artikel over Het Nieuwe Werken (HNW) in het *Advocatenblad* van 6 september. Opvallend is wat mij betreft dat bijna alle advocaten HNW zien als een manier om niet alleen vanuit kantoor, maar ook vanuit huis en/of mobiel werken zien. Dat behoort er ook zeker toe, maar het echte ‘HNW’ heeft veel meer implicaties. Onlangs was ik in het nieuwe gebouw van respectievelijk Vodafone in Amsterdam en de PGGM in Zeist. Bij beide kantoren is HNW consequent doorgevoerd en dat

betekent dat niemand – ook de directie niet – een vaste plek heeft. Ook ontbreken bureaulades en dossierkasten; de medewerkers hebben slechts een locker.

Natuurlijk kunnen de mensen ook vanuit huis en op andere plekken buiten kantoor werken, maar bij de inrichting van deze gebouwen zie je dat HNW meer implicaties heeft. Onlangs organiseerde Le Tableau een bijeenkomst over HNW voor HR-professionals met prof. Paul Jansen van de VU als spreker. In die bijeenkomst werd ook duidelijk dat HNW een andere kijk vraagt op loopbaanmanagement, aansturen van jonge professionals en dan vallen

termen die bij HNW horen als *boundaryless career*, *jobcrafting*, *life designing*, aansturen op toegevoegde waarde et cetera.

Kortom, vanuit HR-perspectief is er dan heel veel nieuw werk te doen.

De geïnterviewde advocaten zijn allen zeer ervaren en kunnen dus hun praktijk goed –mobiel – inrichten. Maar hun kantoren zijn niet echt als HNW-plekken ingericht en hun jongeren worden ook nog niet zo aangestuurd. Is ook niet erg, de eerste stap naar HNW is nu ook in de advocatuur gezet.

Ondernemende Advocaat

JOB HERMANS, 49 JAAR,
STRAFRECHTADVOCAAT,
VADER, VOETBALCOACH
& ONDERNEMER

Sdu laat ondernemende advocaten uitblinken.

Job Hermans is strafrechtadvocaat in Den Haag. Als zelfstandig advocaat timmert hij nu al zo'n 22 jaar aan de weg. Het ondernemerschap was een bewuste keuze, hij zou niets anders meer willen. Kennis en ondersteuning vindt Job vooral bij Ondernemende Advocaat van Sdu Uitgevers. Met Ondernemende Advocaat worden advocaten ondernemers. U beheerst alle facetten van het vak

en gebruikt alleen dat wat voor u van toepassing is. Ondernemende Advocaat is een uitgebreid palet waar u naast het vinden van de beste content, de meest relevante pakketten, opleidingen en tools, ook kennis kunt delen. Een nieuwe manier van denken, werken en ondernemen. Zo kan Job iedere zaterdag op het voetbalveld gewoon de lijnen blijven uitzetten.

Snellezen doe je zo

Aanbieders van cursussen Snellezen beloven gouden bergen: na zo'n cursus lees je twee, drie, vijf keer sneller dan vroeger. Dat scheelt tijd, en dus geld, ook voor de cliënt. Hebben advocaten er iets aan? Maar vooral: werkt het?

Foto: Andrea Michele Piacquadio / Shutterstock

Tekst: Tatiana Scheltema

Wie googlet op 'snellezen' stuit al snel op een hilarische clipje waarin Johnny Carson, de legendarische Amerikaanse talkshowhost uit de jaren '70, een wedstrijd snellezen doet met de dertienjarige Beth. Beide lezen het eerste hoofdstuk van vijftien pagina's uit een wetenschappelijk boek. Terwijl Beth elke vier seconden een bladzijde omslaat, zie je dat Carson al moeite heeft met de eerste. 'John, als je bij de grafieken komt, mag je die negeren,' zegt Beth's begeleider. Als de tijd om is, stelt de man een paar vragen over de stof. Beth weet alle antwoorden, Carson niet één, sterker nog: het is niet eens tot hem doorgedrongen dat de auteur geen man is, maar een vrouw. Lezen is het begrijpen van geschreven tekst (dat u het weet.) De meeste mensen lezen - net als talkshowhost Carson - door de letters van de woorden in gedachten uit te spreken, zo hebben ze dat op school geleerd. Dit fonologische proces werkt traag: de hersenen kunnen niet meer dan tussen de 100 en 250 woorden per minuut verwerken.

Veertienhonderd woorden per minuut

De snellestechniek gaat uit van het vermogen van de hersenen om de betekenis van een woord af te leiden uit het woordbeeld. Volgens dit procedé, ook wel orthografische analyse genoemd, verwerken de hersenen zo'n 1400 woorden en betekenissen per minuut. De techniek van snellezen is ontstellend simpel: door je ogen de bewegende punt van een pen of potlood te laten volgen, dwing je je hersenen om alleen het woordbeeld op te nemen. 'Zo train je de verwerkingssnelheid van de hersenen,' zegt Frans Duijts van De Hoofdzaken, een bedrijf dat *in company* trainingen Snellezen verzorgt. 'Vergelijk het met een tenniswedstrijd: je kijkt naar de bal, maar ondertussen neem je ook op wat daaromheen gebeurt.'

Kim Troeijen (Van Gelder Advocaten in Oisterwijk) volgde een cursus Snellezen bij Duijts. Haar leessnelheid verdubbelde binnen een dag. 'Ik doe veel huurrecht en ondernemersrecht en niet alle stukken die ik moet lezen zijn even relevant. Dus als je snel kunt scannen scheelt dat enorm veel tijd, zowel voor mij als voor mijn cliënt,' zegt Troeijen.

Een groot misverstand rondom snellezen is dat met snellezen je tekstbegrip daalt. Het is juist andersom, leer ik bij de online cursus snellezen van het bedrijf Spruitt: het tekstbegrip stijgt! Dat zit zo: we denken vele malen sneller dan 200 woorden per minuut, waardoor onze hersenen tijd hebben om aan allerlei andere zaken te denken. Die dwalende gedachten verklaren het slechte tekstbegrip als je 'normaal' leest.

Snellezen op de iPad

Trainer Angélique Greiner ontwikkelde het e-learning programma omdat ze merkte dat veel mensen na een eendaagse cursus hun leessnelheid weliswaar verdubbelden, maar die kennis daarna alweer even snel kwijtraakten. 'Als je twee weken lang elke dag een half uurtje oefent, blijft het beter hangen.' Bovendien kun je de cursus in je eigen tempo doen, zegt Greiner. 'Bij groepstrainingen zit er toch ook groepsdruk op, zo van: "je bent langzamer dan je collega, of de baas kijkt mee," althans, zo wordt het ervaren. Een online cursus doe je echt voor jezelf, niet voor je collega of de baas.'

Column

Goodwill en natrekrecht: afschaffen!

Dolph Stuyling de Lange

Leer ook snellezen

- Gebruik een pen of potlood om je ogen langs de woorden te geleiden
- Ontspan je ogen, zodat je niet inzoomt op één woord
- Stel jezelf tijdens het lezen steeds kernvragen als: wie, wat, waar, wanneer, hoe en waarom
- Vermijd het innerlijk 'uitspreken' van woorden

Veel vraag is er de laatste tijd naar cursussen snellezen op de iPad, merkt René Hogenes van Tijdrevolutie, één van de eerste aanbieders van snelleescursussen in Nederland. 'Informatie wordt steeds vaker digitaal aangeleverd. Er zijn goede methodes voor digitaal snellezen ontwikkeld - de meeste zijn gratis op internet te vinden. Wat die methodes gemeen hebben, is dat je leert fotografisch te lezen, in woordgroepjes van ongeveer vijf woorden per keer. De moeilijkheidsgraad van de tekst bepaalt de grootte van de foto's die je in je hoofd maakt.'

Ook digitaal snellezen is makkelijk te leren. Het moeilijke zit 'm in het loslaten van oude gewoontes, aldus Hogenes. Hij trainde onder meer rechters, advocaten en parlementaire beleidsmedewerkers. 'Als je dertig jaar lang hebt gedacht dat je prima kon lezen, is het gek als iemand zegt: "het kan ook anders." Maar als je blijft volharden in het verwerken van informatie op een bepaalde manier, moet je die volharding weghalen en kijken waarom iemand in dat gedrag volhardt. Welke overtuiging ligt daaronder? Soms zegt een rechter wel eens tegen me: "als ik op mijn eigen manier lees, maak ik geen fouten." Dan gaan we kijken: is dat wel zo? Ik merk dat mensen het heel leuk vinden om toch overtuigd te worden.'

Teveel boeken verslijten

Toch zit er volgens advocaat Kim Troeijen ook een keerzijde aan het snellezen: als je het eenmaal doet, kom je er niet meer zo makkelijk vanaf. 'Tijdens de vakantie dacht ik: misschien moet ik wat rustiger aan doen. Ik verslijt nu zoveel boeken, die ik allemaal moet meeslepen. Dat is gewoon heel zwaar.'

Vroeger ging een enthousiaste jongeman werken als stagiaire bij een advocatenkantoor – veelal zonder enige vergoeding. Bij gebleken geschiktheid werd hij (de huidige tijd waarin meer vrouwen dan mannen advocaat worden was toen nog niet aangebroken) medewerker en dan zo'n vijf of zeven jaar later ook compagnon. En dat bleef hij dan tot hij stopte – op 65- of 70-jarige leeftijd. Van kantoor wisselen, laat staan uit de maatschap gezet worden in verband met onvoldoende inzet of competentie, was ondenkbaar: een maatschap was nog solider dan een huwelijk; en dat was in die tijd ook zeer solide.

In de context van zo'n systeem was het begrijpelijk dat de jongeman bij toetreden goodwill moest betalen (cliënten waren ook nog trouw en andere kantoren bleven beleefd uit de buurt van cliënten die elders al cliënt waren). En ook was het begrijpelijk dat de vertrekkende compagnon (een deel van) zijn pensioen genoot in de vorm van doorlopende winstrechten: de natrekrecht.

Maar inmiddels zijn de tijden wel zeer veranderd en is de grond voor natrekrecht en goodwill vervallen. De stabiliteit en trouw – van kantoorgenoten en cliënten – die daaraan ten grondslag lagen, zijn inmiddels goeddeels verdwenen.

Eerst over de natrekrecht: de winsten fluctueren meer dan vroeger (waarvoor een natrekrecht veel meer of minder kan zijn dan ooit werd aangenomen). En nog belangrijker: het is inmiddels algemeen geaccepteerd dat eenieder zelf zijn pensioen opbouwt. En tot slot: natrekrecht behoorden bij een tijd dat kanto-

ren alleen groeiden, maar dat is niet meer zo. Wat moet de enig overgebleven advocaat met een aantal oud-kantoorgenoten (die maar steeds ouder worden) aan wie hij een deel van de winst moet overmaken?

En over goodwill: goodwill is vooral verbonden aan een advocaat en steeds minder aan een kantoor. In het begin van een carrière als partner is dat nog niet zo duidelijk, maar vooral in deze tijden met toegenomen concurrentie moet de advocaat zelf zijn reputatie en klantenkring opbouwen. Cliënten kiezen niet meer 'voor het leven' voor een kantoor. Dit alles brengt mee dat 'ingroeien' in winstrechten voor jonge partners nog wel logisch is, maar dat uitbetaling van goodwill aan vertrekkende partners steeds minder logisch is. Bovendien dragen veel oudere partners niet meer bij aan goodwill. En wat je niet wilt, is dat een goede partner vertrekt met goodwill-vergoeding en dat de achterblijvers niet alleen moeten zien het gat te dichten maar ook nog een lening bij de bank moeten afsluiten om die goodwill op te brengen.

Kortom: afschaffen dus. Hoe doe je dat? Het is een mix van een cijferexercitie en een verstandig mediationachtig proces om alle belangen aan hun recht te doen komen. Een 64-jarige partner die over een jaar vertrekt en die goodwill zou krijgen, heeft geen flexibiliteit meer en geen voordeel van uitgespaarde bedragen. Een 35-jarige partner heeft dat wel zodat diens recht dus op nul kan worden gezet. En daartussen ligt een paraboel waarover gesproken moet worden.

Kroniek personen- en familierecht

kroniek
2011/2012

INHOUD

*Wet- en regelgeving: Internationaal privaatrecht » Tremarichtlijnen kinderalimentatie
» Wetsvoorstel partneralimentatie » Jurisprudentie: BOPZ » Gezag » Huwelijksver-
mogensrecht » Jeugdbescherming » Kinderalimentatie » Kinderontvoering » Omgang »
Partneralimentatie » Procesrecht » Samenlevens » Zorgregelingen*

Deze kroniek bevat een overzicht van de ontwikkelingen op het terrein van het personen- en familierecht tussen 1 oktober 2011 en 30 september 2012

Illustraties: Floris Tilanus

Tekst: Koert Boshouwers¹ en Tanya Kreeftenberg²

Wet- en regelgeving

Internationaal privaatrecht

Per 1 januari 2012 is Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek in werking getreden. Het heeft betrekking op het internationaal privaatrecht en heeft – in elk geval ten aanzien van het personen- en familierecht – de bestaande conflictenrechtelijke wetten op het gebied van het naamrecht, het huwelijks-, huwelijksbetrekkings- en huwelijksvermogensregime, echt-

scheiding en geregistreerd partnerschap, afstamming en adoptierecht vervangen. In materieelrechtelijk opzicht is er weinig veranderd.

Tremarichtlijnen kinderalimentatie

Op 25 september 2012 heeft de werk-groep Alimentatienormen een voorstel tot wijziging van de alimentatienormen ter vereenvoudiging van de kinderalimentatie gepubliceerd op www.rechtspraak.nl. Medio november 2012 zal blijken of het voorstel al dan niet in gewijzigde vorm wordt overgenomen door de rechterlijke macht. Het is de bedoeling dat deze richtlijn met ingang van 1 april 2013 de aanbevolen werkwijze van rechters wordt. Aangezien de kinderalimentatie wordt bepaald aan de hand van draagkracht en behoefte is er geen wetswijziging nodig om de berekening van kinderalimentatie te vereenvoudigen. Alleen indien de

onderhoudsverplichting van de stiefouder – die tot veel complicaties leidt – wordt geschrapt, zal een wetswijziging van art. 1:395 BW nodig zijn.

Het voorstel van de werkgroep houdt in grote lijnen in dat zowel voor de vaststelling van de behoefte als de draagkracht het netto-inkomen, voorzien van correcties, tot uitgangspunt wordt genomen. De behoefte volgens de NIBUD-tabellen wordt verminderd met het kindgebonden budget en met de zorgkorting. De wijze waarop de zorgkorting in mindering wordt gebracht, hangt af van de vraag of de gezamenlijke draagkracht van de ouders wel of niet voldoende is. De draagkracht wordt forfaitair bepaald aan de hand van een tabel.

Is de gezamenlijke draagkracht van de ouders lager dan de behoefte, dan wordt het eigen aandeel, na dit te hebben verminderd met de zorgkorting, naar rato van de inkomensverhouding

1 Advocaat en vFAS scheidingsmediator bij Hanssen Spronk Familierecht in Utrecht.
2 Advocaat en vFAS scheidingsmediator bij Grosfeld-Kreeftenberg Familierechtadvocaten en Scheidingsmediators in Son en Breugel.

omgeslagen. Is de gezamenlijke draagkracht van de ouders hoger dan het eigen aandeel, dan wordt dit eigen aandeel naar evenredigheid van de draagkracht omgeslagen, waarna de zorgkorting de bijdrage vermindert. Aangezien van forfaitaire bedragen wordt uitgegaan, is als laatste stap een aanvaardbaarheidstoets ingebouwd. Deze toets wordt toegepast indien de onderhoudsplichtige stelt en onderbouwt dat de bijdrage onder de gegeven omstandigheden vanwege gebrek aan draagkracht voor hem tot een onaanvaardbare uitkomst zal leiden. De criteria die hiervoor zijn ontwikkeld, zijn ontleend aan de uitspraak van de Hoge Raad van 23 januari 1998 (NJ 1998, 707). In deze uitspraak heeft de HR een stappenplan ontwikkeld voor het geval sprake is van verwijtbaar, niet voor herstel vatbaar inkomensverlies.

Wetsvoorstel partneralimentatie

De versobering van de partneralimentatie staat volop in de politieke belangstelling. Op 21 juni 2012 werd door het Tweede Kamerlid van de PVV Bontes wetsvoorstel 33 311 ingediend. Op dezelfde dag dienden de leden van Der Steur, Recourt en Berndsen van VVD, PvdA en D66 initiatiefnota 33 312 in. Wetsvoorstel 33 311 behelst een beperking van de alimentatieduur van twaalf naar vijf jaar en maakt het mogelijk om de draagkrachtberekening die aan een alimentatiebeslissing ten grondslag heeft gelegen bij de griffier op te vragen.

In de initiatiefnota wordt aangegeven dat de partneralimentatie eerlijker, simpeler en korter moet worden. Daarvoor zal de grondslag voor de partneralimentatie moeten wijzigen en zal het begrip 'huwelijksgerelateerde behoefte' verlaten worden. De beperking van de alimentatieduur wordt gedifferentieerd. Voor kinderloze huwelijken korter dan drie jaar zou geen alimentatieplicht moeten gelden. Voor huwelijken die langer dan drie jaar hebben geduurd en die waarin kinderen zijn geboren, zal een maximale alimentatieduur van vijf jaar gelden. Een uitzondering zal gelden voor huwelij-

ken die langer dan vijftien jaar hebben geduurd waarin de partner niet heeft gewerkt. In dat geval kan een maximum van tien jaar gelden.

Jurisprudentie

BOPZ

Op 27 januari 2012 gaf de HR (LJN: BV2028) antwoord op de vraag of een geneesheer-directeur, die geen psychiater is, op grond van art. 5 lid 1 Wet BOPZ een verklaring mag afgeven die leidt tot een gedwongen opname van een patiënt. De HR beantwoordt deze vraag ontkennend. Op grond van het artikel dient de geneesheer-directeur die niet bij de behandeling is betrokken de betrokkene zelf te onderzoeken of te laten onderzoeken door een psychiater die niet bij de behandeling is betrokken. Dit laatste dient hij in elk geval te doen indien hij wel bij de behandeling is betrokken. Het verrichten van het onderzoek door een niet bij de behandeling betrokken psychiater is een essentiële waarborg om te voorkomen dat niemand behalve in specifieke gevallen

dankzij dit wetsvoorstel
moeten eenvoudige meisjes als ik
inzetten op het schenkingsrecht
en het erfrecht!

van zijn vrijheid wordt beroofd. De HR acht het van belang dat dit onderzoek in alle gevallen door een psychiater wordt gedaan. De geneesheer-directeur die deze kwalificatie niet bezit, dient het onderzoek aldus door een psychiater te laten verrichten. De HR onderkent dat dit in een aantal gevallen tot praktische uitvoeringsproblemen kan leiden, omdat niet in alle verpleeginrichtingen en zwakzinnigeninrichtingen psychiaters werkzaam zijn. Het is naar zijn oordeel echter niet aan de rechtspraak maar aan de wetgever om te bepalen wanneer anderen dan psychiaters als voldoende gekwalificeerd kunnen worden beschouwd om de verklaring af te geven.

Op 30 maart 2012 (LJN: BV7679) oordeelde de HR over de vraag of een betrokkene in BOPZ-zaken griffierecht is verschuldigd. Uit de wet volgt niet dat de indiening van verzoek- of verweerschriften in dergelijke zaken van het betalen van griffierecht zijn vrijgesteld. De HR overwoog dat het in BOPZ-zaken gaat om procedures die vrijheidsbeneming met zich brengen. In dat geval dienen er geen financiële drempels

te worden opgeworpen die ertoe kunnen leiden dat een betrokkene om zich om financiële redenen niet kan verweren. De HR overweegt dat het niet vrijstellen van griffierecht van deze procedures op een misslag berust en dat de ontheffing van griffierecht ook voor deze zaken geldt.

Gezag

Het onder toezicht stellen en uit huis plaatsen van een kind heeft in het algemeen een tijdelijk karakter. Doel is uiteindelijk het laten terugkeren van de minderjarige in de oorspronkelijke thuis-situatie. Er zijn echter omstandigheden denkbaar waarbij dit niet mogelijk is. In dat geval kan de Raad voor de Kinderbescherming op grond van art. 1:268 BW een verzoek tot ontheffing van de ouder(s) uit het ouderlijk gezag indienen. Deze situatie deed zich in de uitspraak van de HR van 24 februari 2012 (LJN: BV6821) voor. In die zaak had de raad een hiertoe strekend verzoek bij de rechtbank ingediend. De rechtbank wees het verzoek af, omdat de belangen van de minderjarige niet zouden worden geschaad als moeder met het ouderlijk gezag belast bleef. De raad dacht hier anders over en stelde hoger beroep in. Het hof wees het verzoek toe en overwoog dat de minderjarige al vanaf kort na haar geboorte in een pleeggezin verbleef en het zich daar goed ontwikkelde. De raad overwoog dat terugplaatsing gelet op de medische klachten van moeder (schizofrenie) al enige tijd niet meer tot de mogelijkheid behoorde. De jaarlijkse noodzaak tot verlenging van de OTS en de uithuisplaatsing belemmerde de minderjarige in haar verdere ontwikkelingen haar hechting. De HR deed de zaak ex art. 81 RO af. A-G Rank-Berenschot geeft een duidelijk inzicht in de regels die rond de ontheffing in acht genomen dienen te worden.

Huwelijksvermogensrecht

In de uitspraak van de HR van 2 december 2011 (LJN: BU6591) stond de vraag centraal met ingang van welke datum de wettelijke rente was gaan lopen over een verrekenvordering uit een niet-uitgevoerd verrekenbeding. De HR oordeelde dat deze vordering (behoudens andersluidende afspraken) in beginsel ontstaat

op tijdstip indiening van het verzoek tot echtscheiding. Daaraan doet niet af dat omvang vordering op dat moment nog niet bekend is. De HR komt daarmee terug op de uitspraak van 6 december 2002 (NJ 2005, 125) waarin werd overwogen dat een finale verrekenvordering pas bij het einde van het huwelijk opeisbaar wordt. Indien in het verrekenbeding een termijn als bedoeld in art. 6:83 sub a BW is overeengekomen, treedt verzuim in zonder ingebrekestelling op moment waarop vordering ontstaat en opeisbaar wordt.

Art. 1:141 lid 3 BW bepaalt dat in geval een periodiek verrekenbeding niet is uitgevoerd het aanwezige vermogen op de peildatum voor de verrekening wordt geacht uit overgespaard inkomen te zijn ontstaan, tenzij tegenbewijs geleverd kan worden. In de uitspraak van de 8 juni 2012 (LJN: BV9605) bepaalde de HR dat deze tenzij-clausule alleen betrekking heeft op de wijze waarop de financiering van in casu de aandelen in een bv had plaatsgevonden en dus niet op de wijze waarop de waardevermeerdering van de aandelen was gerealiseerd.

Op grond van art. 1:100 BW kan alleen in zeer uitzonderlijke situaties van een gelijke verdeling van de ontbonden gemeenschap van goederen worden afgeweken. In de casus waarin de HR op 30 maart 2012 (LJN: BV1749) uitspraak deed, had het hof de afwijking van de hoofdregel afgewezen zonder in te gaan op de door de vrouw aangevoerde omstandigheden dat er sprake was van een kortdurend huwelijk, waarin nauwelijks sprake was geweest van samenwoning, de schulden door de man vóór het huwelijk waren aangegaan zonder dat dit bij de vrouw bekend was en de man geen behoorlijke verantwoording had gegeven voor de besteding van de schulden. De HR oordeelde dat het hof niet ongemotiveerd aan deze stellingen voorbij had kunnen gaan.

Jeugdbescherming

Op 14 oktober 2011 (LJN: BR5151) heeft de HR een tweetal rechtsvragen beantwoord ten aanzien van een uithuisplaatsing. Allereerst is voortgeborduurd op de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 7 juni 2011. In

deze uitspraak heeft het hof overwogen dat er geen sprake is van het ontbreken van procesbelang als er beroep wordt aangetekend tegen een intussen verlopen machtiging tot een gesloten uithuisplaatsing. Het hof had overwogen dat de betrokkene die van zijn vrijheid beroofd is geweest, ook na zijn vrijlating belang kan hebben bij het beoordelen van de rechtmatigheid ervan. In deze uitspraak heeft de HR overwogen dat de jurisprudentie voor de beoordeling van de rechtmatigheid van een uithuisplaatsing niet alleen geldt in het geval van uithuisplaatsing in een gesloten inrichting, maar dat dit geldt voor eenieder die ex art. 8 EVRM belang heeft bij het laten toetsen van de beslissing van uithuisplaatsing die intussen is verlopen.

De tweede rechtsvraag die de HR beantwoordt, heeft te maken met het uit huis plaatsen van een onder toezicht gesteld kind bij de andere ouder. Er bestond onduidelijkheid over de vraag of plaatsing bij de andere (niet verzorgende) ouder als een uithuisplaatsing kon worden aangemerkt. De HR heeft nu overwogen dat Bureau Jeugdzorg het hoofdverblijf van het kind kan wijzigen als zij machtiging krijgt het kind bij de andere ouder te plaatsen. Het op deze wijze veranderen van het hoofdverblijf kan van belang zijn bij een omgangs-OTS.

Kinderalimentatie

Op 18 november 2011 (LJN: BU4937) oordeelde de HR dat de aanbeveling in de Alimentatienormen van juli 2010 om de kinderalimentatie vast te stellen op een bedrag van 136 euro per kind per maand in geval de onderhoudsplichtige ouder is toegelaten tot de schuldsanering uit hoofde van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) in strijd is met art. 295 lid 3 Fw. De rechter-commissaris (RC) heeft een discretionaire bevoegdheid om het vrij te laten bedrag (VTLB) in een WSNP-situatie vast te stellen. De kinderalimentatievordering heeft geen voorrang boven andere schulden in de WSNP. De voorrangregel van art. 1:400 BW geeft de kinderalimentatie alleen voorrang boven andere onderhoudsverplichtingen. De HR heeft op 21 september 2012 (LJN: BW9247) bevestigd dat het cri-

terium zoals geformuleerd op 14 november 2008 (NJ 2009, 52) nog steeds geldt. De alimentatierechter dient ervan uit te gaan dat de saniet slechts over het VTLB kan beschikken, tenzij de RC op de voet van art. 295 lid 3 Fw anders heeft bepaald. Behoudens bijzondere omstandigheden heeft de saniet geen draagkracht en dient de kinderalimentatie op nihil te worden gesteld.

De HR bevestigde op 6 april 2012 (LJN: BV2361) een uitspraak uit 1972 (NJ 1973, 288) dat de rechter zelfstandig over de kinderalimentatie oordeelt op grond van wettelijke maatstaven zonder gebonden te zijn aan hetgeen de ouders ter zake onderling zijn overeengekomen.

Een onderhoudsplichtige ouder dient zijn draagkracht in beginsel gelijkelijk over alle (stief)kinderen te verdelen, behoudens verschil in behoefte. De draagkracht van de onderhoudsplichtige kan echter pas als ontoereikend worden aangemerkt – aldus de HR op 13 juli 2012 (LJN: BX1295) – nadat de draagkracht van alle onderhoudsplichtige ouders is onderzocht en vastgesteld. De HR bevestigt daarmee een eerdere uitspraak van 22 april 2005 (LJN: AS3643, NJ 2005/379). De verzoeker wordt gedwongen om financiële gegevens in het geding te brengen van onderhoudsplichtige ouders die geen partij zijn in de procedure en niet gedwongen kunnen worden om hun financiële gegevens aan te leveren. Indien deze gegevens niet worden verstrekt, zal de rechter de draagkracht van deze ouders moeten schatten.

Kinderontvoering

Bij welke rechter dient een verzoek tot teruggeleiding van een kind dat ongeoorloofd naar het buitenland is overgebracht te worden ingediend? Voor de beantwoording van deze vraag zag de HR zich gesteld op 9 december 2011 (LJN: BU2834). In deze zaak had de Nederlandse rechter bepaald dat een kind zijn hoofdverblijf had bij zijn vader. Na de vakantie bracht de in België woonachtige moeder het kind niet terug en de vader vorderde bij de Nederlandse rechter in kort geding de teruggeleiding naar Nederland. De rechtbank achtte zich op grond van art. 10 Verordening Brussel II bis bevoegd om van de zaak kennis te nemen en wees de

vordering toe. De PG heeft vervolgens casuatie in het belang van de wet ingesteld. De HR oordeelde dat de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van een dergelijke vordering niet aan de verordening kan worden ontleend, omdat dit artikel betrekking heeft op het te gronde beslissen over de ouderlijke verantwoordelijkheid. Een vordering tot teruggeleiding van een kind op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 heeft het karakter van een ordemaatregel. Een dergelijke vordering kan alleen worden ingediend bij de rechter van de staat waar een kind zich feitelijk bevindt.

Omgang

In de praktijk komt het regelmatig voor dat de ouder bij wie een kind het hoofdverblijf heeft, weigert mee te werken aan contact tussen het kind en de andere ouder. Dit was ook het geval in de zaak die leidde tot de uitspraak van de HR van 30 maart 2012 (LJN: BV5548). Moeder weigerde in dat geval haar medewerking en legde de rechterlijke beslissingen naast zich neer. Ook een ondertoezichtstelling hielp niet omdat moeder elke medewerking aan onderzoek en begeleiding weigerde. Vader heeft hierop een verzoek tot wijziging van het hoofdverblijf ingediend. Zowel de rechtbank als het hof wees het verzoek toe. Moeder wendde zich tot de HR. Deze deed de zaak ex art. 81 RO af. De A-G concludeerde in deze zaak dat de rechter bij het bepalen van het hoofdverblijf van een minderjarige een zodanige beslissing neemt die hem in het belang van het kind voorkomt. Hierbij dient hij alle omstandigheden van het geval in aanmerking te nemen.

Heeft de verwekker van een kind dat is geboren uit een kortstondige buitenechtelijke relatie van een getrouwde vrouw recht op omgang met en informatie over zijn kind als de moeder en haar echtgenoot, die juridisch de vader is, zich hiertegen verzetten? Deze vraag stond centraal in de uitspraak van de HR van 13 juli 2012 (LJN: BW7010). Zowel de rechtbank als het hof wees een hiertoe strekkend verzoek van de verwekker af. Het hof overwoog dat de verwekker bijkomende omstandigheden dient aan te tonen uit welk een nauwe persoonlijke betrokken-

heid (*family life*) blijkt om een recht op omgang te genereren. Het hof gaf een uitgebreide beschrijving van omstandigheden die blijk geven van '*family life*'. En overwoog vervolgens dat hiervan in dit geval geen sprake was. De verwekker had een kortstondige relatie met de moeder gehad die al tijdens haar zwangerschap was beëindigd. De relatie was niet met een huwelijk gelijk te stellen, noch was er van samenwoning of gezamenlijk toekomstplannen sprake. Ook was de zwangerschap niet gepland en was de verwekker niet bij de bevalling aanwezig geweest. Na de geboorte was de verwekker de moeder – met kind – bij toeval tegen het lijf gelopen maar ook toen was er tussen verwekker en kind geen contact geweest. Er was dus geen sprake geweest van omgang of verzorging en dit is cruciaal voor het aannemen van '*family life*'. De HR deed de zaak ex art. 81 RO af.

Partneralimentatie

Dat bewust afwijken van wettelijke maatstaven bij het overeenkomen van partneralimentatie niet zonder risico is, volgt uit de uitspraak van de HR van 10 augustus 2012 (LJN: BW5322). In deze uitspraak bevestigt de HR dat indien er bewust is afgeweken van wettelijke maatstaven de wijzigingsmogelijkheden dienen te worden getoetst aan het stringente criterium van art. 1:159 lid 3 BW. Er dient derhalve sprake te zijn van een zo ingrijpende wijziging van omstandigheden dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de verzoeker kan worden gevergd dat de overeengekomen alimentatie in stand blijft.

De rechter dient terughoudend om te gaan met een beslissing om onverschuldigd betaalde alimentatie terug te betalen, aangezien een dergelijke beslissing ingrijpende gevolgen kan hebben voor de onderhoudsgerechtigde. In de uitspraak van de HR 4 november 2011 (LJN: BU3271) was de vraag aan de orde of de rechter deze terughoudendheid ook moet betrachten als terugbetaling in de stellingen van partijen niet aan de orde wordt gesteld, gelet op de uitspraak van 26 juni 2009 (NJ 2009, 304). De HR bepaalde dat de rechter vrij is om ook zonder betoog van de ouder die om de bijdrage verzoekt de lagere bijdrage pas op een later tijdstip

te laten ingaan, om zodoende een terugbetalingsverplichting te voorkomen.

Procesrecht

Moet een beschikking waarbij de rechter een bijdrage in de kosten van levensonderhoud voorlopig op een bepaald bedrag vaststelt en de beslissing voor het overige aanhoudt, worden aangemerkt als een tussenbeschikking of een deelbeschikking? Deze vraag is relevant voor het beantwoorden van de vraag of hoger beroep tegen de uitspraak openstaat. Op 23 maart 2012 (LJN: BV2507) lag deze vraag ter beoordeling aan de HR voor. De rechtbank had een tijdelijke onderhoudsbijdrage vastgesteld die zou gelden tot duidelijkheid zou rijzen over de vraag of de onderhoudsplichtige in staat was om toedeling van de woning te financieren. Een jaar later werd pas de eindbeschikking dienaangaande genomen. De man had van de eindbeschikking hoger beroep ingesteld en bezwaar gemaakt tegen de hoogte van de eerder vastgestelde alimentatiebijdrage. Het hof achtte hem niet-ontvankelijk in zijn hoger beroep ter zake, omdat het te laat was ingediend. Het overwoog dat de rechtbank een eindbeslissing had genomen ten aanzien van de hoogte van de alimentatiebijdrage, die gold tot het moment dat duidelijkheid bestond over de mogelijkheden tot

financiering die eventueel tot een andere bijdrage zou leiden. De man had aldus eerder beroep dienen in te stellen en kon niet wachten tot het moment dat de eindbeschikking was genomen. De HR deed de zaak ex art. 81 RO af.

Op grond van art. 1.1.7 van het Procesreglement verzoekschriftprocedures familie zaken gerechtshoven geldt dat bij stukken die in een vreemde taal zijn gesteld een beëdigde vertaling in de Nederlandse taal moet worden gevoegd. Dit is anders als het eenvoudig leesbare stukken betreft die zijn gesteld in de Engelse, Franse of Duitse taal. Het hof had in hoger beroep overwogen dat het niet mogelijk was om op verantwoorde wijze kennis te nemen van de inhoud van in het Frans opgestelde jaarstukken en die bij gebrek aan een vertaling buiten beschouwing gelaten. De indiener was niet in de gelegenheid gesteld om alsnog een vertaling in het geding te brengen. De tegen de overwegingen van het hof ingestelde cassatie faalde. De HR overwoog op 28 september 2012 (LJN: BW7473) dat het oordeel van het hof om de stukken buiten beschouwing te laten niet van een onjuiste rechtsopvatting blijkt gaf. Het had op de weg van de indiener gelegen om aan te bieden om alsnog een vertaling in het geding te brengen. Het hof was niet gehouden om een vertaling te verzoeken.

Op 28 september 2012 (LJN: BW922) oordeelde de HR ook over de vraag of er na het indienen van het appelschrift en het verzoekschrift nog een grief kan worden aangevoerd tegen het oordeel in eerste aanleg. De HR beantwoordde deze vraag ten aanzien van het tijdens het hoger beroep verzoeken van het stopzetten van de omgangsregeling tussen niet-verzorgende ouder en kind bevestigend. De reden hiervoor ligt in het feit dat bij het vaststellen van een omgangsregeling van de situatie ten tijde van de beschikking (in hoger beroep) dient te worden uitgegaan. Eenzelfde uitzondering geldt voor het vaststellen van alimentatie (HR 20 maart 2009, LJN: BG9917).

Samenlevers

De uitspraak van de HR van 8 juni 2012 (LJN: BV9539) behandelt het probleem van samenlevers zonder samenlevingscontract die samen een huis kopen. De hypotheekschuld wordt op beider naam aangegaan maar door één van beiden betaald. Het hof oordeelde in deze zaak dat indien partijen tijdens de samenleving geen afspraken maken over de draagplicht van de woonlasten, degene die de lasten heeft betaald een regresvordering heeft op de ander. In verband met verjaring (3:307 BW) gaat deze vordering dan tot maximaal vijf jaar terug. De HR vernietigde deze beslissing omdat het hof onvoldoende kenbaar aandacht had besteed aan de stellingen van de vrouw dat er sprake was van overeenstemming van gedrag op basis van stilzwijgend gemaakte afspraken en een feitelijk gegroeide taakverdeling.

Zorgregelingen

Welke hoofdverblijfplaats is van belang in het geval van een internationale echtscheiding? Die vraag lag ter beantwoording voor in HR 20 april 2012 (LJN: BV2363). Een in Nederland woonachtige Spaanse moeder en Belgische vader dienden een verzoekschrift tot echtscheiding in terwijl zij nog geen ouderschapsplan waren overeengekomen. De moeder diende vervolgens een verzoek tot vervangende toestemming ex art. 1:253a BW in om naar Spanje te mogen verhuizen. De rechtbank wees het verzoek toe en

verklaarde het uitvoerbaar bij voorraad, waarop de moeder naar Spanje vertrok. De vader stelde hoger beroep in en verzocht om teruggeleiding van de kinderen. Het hof vernietigde de beschikking van de rechtbank omdat door de verhuizing onvoldoende gelijkwaardig overleg over de verdeling van de zorgtaken mogelijk was.

De HR liet de beschikking van het hof in stand en overwoog dat behoorlijk overleg over de verdeling van zorgtaken op basis van een gelijkwaardig ouderschap onmogelijk was, nu de moeder naar Spanje was vertrokken. Het hof had om die reden terecht de toestemming geweigerd. De ouders dienen eerst overleg te voeren over het hoofdverblijf van de kinderen en de verdeling van zorgtaken.

Saillant detail in deze zaak is dat de vader de kinderen weer naar Neder-

land had gebracht. Deze overbrenging oordeelde de HR op 28 september 2012 (BW9226) als onrechtmatig. Het overwoog dat de kinderen op grond van de uitspraak van de rechtbank hun normale

verblijfplaats in Spanje hadden gekregen. Het feit dat het hof de beschikking van de rechtbank later vernietigde, maakte de overbrenging niet alsnog tot een geoorloofde overbrenging.

ongeoorloofde overbrenging? Dit keer zijn het mijn eigen kinderen!

(advertenties)

TEGEN EEN VASTE PRIJS DE ALIMENTATIE LATEN BEREKENEN

- Wilt u een onafhankelijk rapport?
- Wenst u een contra expertise?
- Is alimentatie berekenen niet uw dagelijks werk?

Voor die situaties bieden wij een oplossing. Voor een vaste prijs laat u snel en goed een alimentatierapport maken door ervaren collega's. Het is méér dan een berekening: u krijgt een goed leesbaar en betrouwbaar rapport dat u en uw cliënt een volledig inzicht geeft in de juridische rechten en plichten. Met toepassing van de Tremanormen en Methode Bol.

We verstrekken u graag méér informatie over de mogelijkheden.
Mr.drs.J.P.M.Bol, tel. (072) 511 84 50.

Hier had uw advertentie kunnen staan

Meer informatie over adverteren in dit blad? Kijk op www.bereikdejurist.nl of neem contact op met de afdeling **Advertentie Juridisch** (advertentie.juridisch@sdu.nl of 070 - 37 805 62)

Sdu UITGEVERS

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Access the world's most respected scholarly law journals with

Legal Source™

—the definitive full-text source for information on current issues, studies, thoughts and trends of the legal world.

Developed through the combined strength of H.W. Wilson's high-quality subject indexing and the power of EBSCOhost®, the most used research platform, *Legal Source* offers a single, powerful resource for all of the extensive full-text legal content from EBSCO and Wilson—to provide the most comprehensive and relevant search results.

Index to Legal Periodicals Retrospective™

Index to Legal Periodicals & Books™

Index to Legal Periodicals & Books Full Text™

Legal Collection™

More than 100 additional full-text journals not previously available in any database

= Legal Source

Coverage dating
back to **1908**

Access full text
for more than
870 journals

For more information, contact your EBSCO Sales Representative:
1-800-653-2726 or email request@ebSCOhost.com
www.ebSCOhost.com

Robers advocaten

Robers Advocaten in Hengelo. Regionaal kantoor met mooie klanten. Met name bedrijven, maar ook (semi-)overheidsinstellingen. Rechtspraak is verdeeld in twee secties. De ene richt zich op arbeidsrecht, faillissementsrecht en ondernemingsrecht. De andere sectie is gespecialiseerd in vastgoed- en omgevingsrecht. Uitstekende naam en faam in Overijssel en Gelderland, door goede kwaliteit en integer persoonlijk contact met cliënten. Bij Robers werken advocaten die bewust kiezen voor kleinschaligheid (zes advocaten) en een goede work-life balance. De cultuur kenmerkt zich door openheid, betrokkenheid, samenwerken en ondernemen. Betrouwbaarheid en kwaliteit staan hoog in het vaandel.

Voor onze vestigingen in Hengelo (O) en Groenlo zoeken wij:

een advocaat-medewerker ondernemings- en faillissementsrecht

een advocaat-medewerker vastgoed- en omgevingsrecht

Een uitmuntende jurist en pragmaticus, die de synergie tussen de rechtsgebieden bij Robers weet te vergroten en meebouwt aan een eigennuttig en authentiek kantoor. De gezochte kandidaat is een teamwerker en is daarnaast in staat zelfstandig de praktijk verder uit te bouwen. Adviseert en procedeert. Hij (of zij) is actief in de relevante Twentse/Achterhoekse netwerken of is van plan dit te worden. Kent en wordt gekend.

Uw sollicitatie en curriculum vitae kunt u richten aan Robers Advocaten, t.a.v. mevrouw M. Kamers, Postbus 630, 7550 AP Hengelo / info@robbersadvocaten.nl

Juris **Didact** praktische nascholing
voor de jurist

Het nieuwe, eigentijdse nascholen voor de jurist

JurisDidact, het nieuwe nascholingsinstituut voor juristen, biedt:

- 3-punts cursusprogramma's over een deelonderwerp
- eLearning (altijd en overal benaderbaar)
- dezelfde cursusstof in een cahier (handig als naslagwerk)

- ▼ **Maximale keuzevrijheid: u bepaalt waar én wanneer u studeert**
- ▼ **Nu beschikbaar: Burgerlijk Recht 2012-2013 met 5 cursusprogramma's**
- ▼ **Strafrecht en Bestuursrecht**

Zie www.jurisdidact.nl voor het volledige cursusaanbod.

Introductieabonnement Burgerlijk Recht

Korting tot 1 januari 2013 op een jaar-abonnement Burgerlijk Recht 2012-2013: voor € 550,- i.p.v. € 750,-. Meld u aan op www.jurisdidact.nl en voer de actiecode **JURoo6** in. De bijbehorende cahiers krijgt u nagezonden. Los programma: €195,-.

NB. Certificaten worden alleen toegekend aan abonnees en kopers van losse programma's.

JurisDidact is een uitgave van Domus Editoria

Van Rooy/Van Kessel Advocaten te Boxtel is vol ambities. Op dit moment werken er bij Van Rooy/Van Kessel Advocaten vijf advocaten. Van Rooy/Van Kessel Advocaten koppelen een hoogwaardige algemene praktijk aan een prettige werkomgeving. Persoonlijk contact met cliënten en daadkracht zijn belangrijke kenmerken. De groei van het kantoor vraagt om versterking onder andere voor een op te richten vestiging te Uden. Daarom zijn wij op zoek naar een m/v:

Advocaat medewerker

Algemene Rechtspraak

die bevlogen, gedreven en daadkrachtig is en een dienstverlenende instelling heeft.

Een mensen-mens die het uiterste voor zijn/haar cliënten wil bereiken.

Wij zoeken bovendien ambitie, commerciële instelling en prettige persoonlijkheid in onze nieuwe collega(s).

Affiniteit met de agrarische sector strekt tot de aanbeveling.

Voor meer informatie en je mogelijkheden kun je bellen met Mr. M. (Michel) F.J.M. van Rooy, 0411 66 00 50.

Je schriftelijke sollicitatie met CV kun je binnen 10 dagen mailen naar info@vanrooyvankessel.nl.

Wie, wat, waar?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

Naar ander kantoor

Akker, mw. mr. M.B. van den: Van Bladel Advocaten te Utrecht

Asperen de Boer, mr. C.M.I. van: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Amsterdam

Baeten-Verkooijen, mw. mr. L.M.: Grooss Advocaten te Den Haag

Balen, mw. mr. A. van: Van Doorne N.V. te Amsterdam

Begheijn, mr. M.S.W.: Hijink Advocaten te Malden

Cicek, mw. mr. N.: Cicek Advocatuur te Den Haag

Citteur, mr. drs. J.M.E.: Pels Rijken & Droogleeveer Fortuijn te Den Haag

Dam, mw. mr. C.J.M. van: MannaertsAppels Advocaten Notarissen te Tilburg

Dill, mr. M.R.: Hoogerwerf & Van den Oudenaller advocaten te Dordrecht

Dooren, mr. M.M.H. van: Boels Zanders Advocaten te Eindhoven

Ecevit, mw. mr. T.: Ploum Lodder Princen te Rotterdam

Elishof, mr. M.: Boekel De Nerée N.V. te Londen

Eryilmaz, mw. mr. Y.: Rijnboog advocaten te Arnhem

Felix, mr. T.: De Roos & Pen N.V. te Amsterdam

Fruytier, mw. mr. C.G.M.: Boontje Advocaten te Amsterdam

Hartman, mr. B.: Schmidt & Rutten Advocaten te Amsterdam

Heijerman, mr. S.: Tiebout Advocaten te Groningen

Jakobs, mw. mr. D.: Cats Advocaten te Emmen

Jaspers, mr. J.J.: EQUO advocaten te Oisterwijk

Kattestaart, mw. mr. E.: Rietbergen & Partners te Rotterdam

Kijl, mr. A.: ABC Legal te Amsterdam

Koumans, mw. mr. S.G.E.: Weening Strafrechtadvocaten te Maastricht

Kranendonk, mr. C.L.: Dudink & Starink Advocaten te Beverwijk

Krikke, mw. mr. drs.: Stibbe N.V. te Amsterdam

Kruiders, mr. I.: Damsté advocaten-notarissen te Enschede

Langerwerk-Korff, mw. mr. E.M.T.: Aantjes Advocaten te Den Haag

Loos, mw. mr. G.H.J.: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch

Meester, mr. J.B. de: Van Boven Advocaten te Middelburg

Montijn, mr. R.J.: Private Counsel te Haarlem

Munk, mr. P.J.: AKD te Amsterdam

Musch, mr. R.P.C.: Simmons & Simmons LLP te Amsterdam

Nass, mr. J.C. van: BarentsKrans N.V. te Den Haag

Nerée tot Babberich, mr. A.R. de: Stibbe N.V. te Hong Kong

Niekoop, mr. M.J.H.: Clifford Chance LLP te Londen

Postma, mr. D.H.J., Allen & Overy LLP te Amsterdam

Raas, mr. M.: Simmons & Simmons LLP te Amsterdam

Ranke, mw. mr. A.C.: Vereniging Besturenorganisatie Katholiek Onderwijs te Woerden

Reijt, mr. S.V. van de: NeXT advocaten te Tilburg

Riel, mw. mr. B.L. van: Dirkzwager advocaten & notarissen N.V. te Arnhem

Roos, mw. mr. F.F.M. de: Boels Zanders Advocaten te Eindhoven

Roodenburg, mr. N.: Westendorp & Looman Advocaten te Den Haag

Salm, mw. mr. M. van der: Huisman Rawee van der Salm Advocaten te Amersfoort

Schaaf, mw. mr. S. van der: Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam

Schalink, mr. P.R.W.: BLX Advocaten te Amsterdam

Scholtes, mr. M.W.A.: Brussee Lindeboom Advocaten te Den Haag

Schreuder, mr. F.P.R.: Clifford Chance LLP te Londen

Sigtenhorst, mr. R. van den: Davis Polk & Wardwell te New York

Sneathlage, mw. mr. S.E.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Amsterdam

Spaans, mw. mr. G.J.: Vereniging Besturenorganisatie Katholiek Onderwijs te Woerden

Spraakman, mr. F.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam

Steenart, mr. A.M.: Marree en Dijkhoorn advocaten te Amsterdam

Stekhuizen, mr. S.: Leliveld Advocaten te Maastricht

Stellingwerff Beintema, mw. mr. A.: Maasdam Broers Fischer Advocaten te Rijswijk

Strous, mw. mr. L.H.G.: Strous Advocaten te Utrecht

Tjemkes, mw. mr. R.T.: Philips International B.V. te Eindhoven

Veldman, mw. mr. J.M.: Damsté Advocaten te Almelo

Verlaan, mr. M.J.C.: Brink Attorneys te Amsterdam

Verwijs, mr. P.M.: De Koning Vergouwen Advocaten te Amsterdam

Visser, mw. mr. C.: Brackmann Aanbestedingsspecialist te Rotterdam

Visser, mr. C.J.J.: Meijers Ganatan Advocaten te Amsterdam

Vos, mw. mr. B.: Boekel De Nerée N.V. te Londen

Wee, mr. S.G.H. ter: Aegon Schadeverzekering N.V. te Den Haag

Wertenbroek, mw. mr. F.M.Y.: De Voort Advocaten|Mediators te Tilburg

Wiel, mr. J. van de: Hest van de Wege & van Asten advocaten te Eindhoven

Woertman, mr. A.: Abe Advocaten te Heerenveen

Naar nieuw(e) kantoor of associatie

Advocatenkantoor Van Driel (mr. I.D.C.J. van Driel te Vlaardingen)

Dynamiek en diversiteit

Sanne Koumans noemt de advocaatstage, waarvan ze zich in het laatste jaar bevindt bij Weening Strafrechtadvocaten in Maastricht, dé gelegenheid om het vak van strafadvocaat te leren. 'De dynamiek en diversiteit van het strafrecht vind ik interessant. Het ene moment zit je achter je bureau, het volgende ben je op weg naar het politiebureau voor een piketmelding, naar de penitentiare inrichting voor cliëntbezoek of naar de rechtbank voor een zitting. Er wordt hard gewerkt, maar overleg over een zaak of even bijkletsen met collega's is bijna altijd mogelijk.'

Toekomstgericht

Strafrechtadvocaat **Thomas Felix** werkte de afgelopen jaren onder meer als griffier bij de rechter-commissaris op Curaçao en als advocaat in een strafrechtelijke praktijk in Den Haag. 'Bij De Roos & Pen heb ik de mogelijkheid om dezelfde praktijk uit te oefenen in Amsterdam, waar ik graag wilde wonen en werken. Dit kantoor is gericht op financieel-economisch en fiscaal strafrecht, waar ik nog meer ervaring in hoop op te doen. In het strafproces staat de verdachte tegenover een machtig overheidsapparaat. Het is een mooie taak om die verdachte daar zo goed mogelijk tegen te beschermen.'

Culturele achtergrond

Sinds 2007 werkte **Züleyha Taşpınar** als partner bij Advocatenkantoor Zeeburgerdijk. Onlangs begon ze voor zichzelf onder de naam Taşpınar Advocatuur in Amsterdam. 'Ik heb ruime ervaring opgedaan op het gebied van personen- en familierecht en specialiseer me nu in het bestaan van vrouwen en gezinnen die slachtoffer zijn geworden van huiselijk geweld. Mijn Turks-Koerdische achtergrond maakt het voor cliënten met dezelfde afkomst laagdrempelig om mij in te schakelen. Ook ken ik de culturele achtergrond van thema's als huiselijk geweld en eerwraak, waardoor ik mijn cliënten goed begrijp en kan helpen.'

Bloeiende familiepraktijk

Op 1 oktober startten **Josje Hana** en **Josine Bruning** Het Familierechtkantoor in Zwolle. 'Bij veel grote kantoren is het geen *core business*, maar onze ambitie ligt enkel bij het familierecht. In ons eigen kantoor is daarom alles gericht op een bloeiende familiepraktijk,' aldus Bruning. Hana vult aan: 'Wij willen er in een familierechtelijk conflict aan bijdragen dat onze cliënten uit de verwijtende sfeer of een slachtofferrol komen.' Bijkomend voordeel: 'De parkeerplaatsen voor de deur zijn extreem luxe gezien de plek van ons kantoor, in de binnenstad van Zwolle!'

Advocatenkantoor lustificatio (mr. B.A.S. van Leeuwen te Amsterdam)

Advocatenkantoor Roos (mw. mr. I. Roos te Amsterdam)

Arbeidsrecht kantoor Luijckx (mw. mr. F.M. Witsenburg-Luijckx te Oegstgeest)

De Jong Advocatenkantoor, Vastgoed & Overheid (mr. E.T. de Jong te Arnhem)

De Pont | Reijrink Advocaten (mr. H.M.Th. de Pont en mw mr. M.C.J. Reijrink te Tilburg)

Doen Legal B.V. (mr. J.H.C. van den Akker en mw mr. E.B.M. Brons- Stikkelbroeck te Utrecht)

Folkertsma Broeders advocaten (mw. mr. drs. V.C.H.M. Broeders en mr. J.P. Folkertsma te Maastricht)

Franka advocaten (mw. mr. C.M.F. Bergs en mw mr. F.A.A.M. Makker te Amsterdam)

Goppel & Lubbers advocaten (mr. A.G. Lubbers te Haarlem)

Grooss Advocaten (mr. F-N. Grooss, mr. D.J.A. Cardon, mw. mr. M.L. Wierstra en mr. N.J.M. Beelaerts van Blokland te Den Haag)

Groot & Schoo & Wolgen (mr. H.F. Wolgen te Groningen)

Het Familierechtkantoor (mw. mr. J.E. Bruning en mw mr. J.A.C.H. Hana te Zwolle)

Hofdijk & Juchter van Bergen Quast (mr. R.A.U. Juchter van Bergen Quast te Den Haag)

Jakobs Hiemstra Advocatuur (mw. mr. M. Jakobs-Hiemstra te Houten)

J.M.F.X. van Veggel, advocaat (mr. J.M.F.X. van Veggel te Amsterdam)

Klappe Advocatuur (mw. mr. A.W.T. Klappe te Utrecht)

Koeslag Advocatuur (mr. P. Koeslag te Den Bosch)

Kroon Advocatuur (mr. R. Kroon te Almelo)

Maaldrink Vermeulen Advocaten & Notarissen (mr. A.H. Vermeulen, mr. C.S.G. Janssens, mw. mr. A.H.H. Vermeulen, mr. A.A.M. Knol, mr. G.L. Maaldrink, mr. J.D.

Bakker, mw. mr. J. Kalkman en mw. mr. B.M. van Dijk te Den Haag)

Mr. A.M.C. Verheul, strafrechtadvocaat (mr. A.M.C. Verheul te Almere)

Polat Advocatenkantoor (mr. H. Polat te Haarlem)

't Regtshuis Advocaten (mr. C.J. Spitters te Rijen)

Schneider advocaten (mr. F. Schneider te Amsterdam)

Taspınar Advocatuur (mw. mr. Z. Taspınar te Amsterdam)

Theunessen de Jong advocaten (mw. mr. M. Theunessen en mw mr. M.C. de Jong te Rotterdam)

Van Severter Advocaat (mr. F. van Severter te Bussum)

Wellaw (mr. R.M. van der Well te Velp)

Wester & Verbeek Advocaten (mr. S.Ph. Chr. Wester en mr. P.J. Verbeek te Amsterdam)

Willering Advocatuur (mr. M.W. Willering te Den Haag)

Naar andere vestiging

Speciaaladvocaten (mw mr. K.A. Faber te Heerenveen)

Uit de praktijk

Aarden, mw. mr. E. Maastricht 11-10-2012

Akhiat, mr. A. Den Haag 05-10-2012

Aiff, mr. A. Amsterdam 01-10-2012

Amperse, m.w mr. L. Den Haag 01-10-2012

Bangert, mw. mr. R. Amsterdam 03-10-2012

Bie, mw. mr. E.C. de Amsterdam 10-10-2012

Bosch, mw mr. E.K.L. van den Leiden 01-10-2012

Bosch, mr. M.C. Enschede 01-10-2012

Duman, mr. M. Zwolle 01-10-2012

Elst, mr. P.R. van den Leeuwarden 04-10-2012

Essink, mr. P.H.M. Nijmegen 01-10-2012

Fillekes, mw. mr. L.J.M. Den Haag 01-10-2012

Fijneman, mw. mr. S.M.A. Breda 01-10-2012

Geel-de Wit, mw. mr. I. van Boxtel 01-10-2012

Haeringen, mr. L.S. van Amsterdam 01-10-2012

Hendriks, mr. B.V. Rotterdam 01-10-2012

Heuts, mr. F.L.M. Sittard 01-10-2012

Kardoes, mr. P.J. Amsterdam 01-10-2012

Kensmil, mr. A.J. Rotterdam 14-10-2012

Krans-den Hollander, mw. mr. S.M. Rotterdam 01-10-2012

Krens, mw. mr. drs. C.H. Den Haag 01-10-2012

Kusters, mr. C.A.P.L. Deurne 01-10-2012

Leur, mw. mr. E.E. de Alblasterdam 01-10-2012

Lindhoud, mw. mr. I.J.A.M. Best 01-10-2012

Lopes Cardozo, mw. mr. R.A.E. Rotterdam 05-10-2012

Marijnen, mr. B.P. Purmerend 10-10-2012

Mooyaart, mr. T.A.E. Amsterdam 02-10-2012

Nelissen, mw. mr. C.A.T. Arnhem 01-10-2012

Ng, mr. J.J.M.S. Amsterdam 08-10-2012

Oskam, mr. J. Amsterdam 28-09-2012

Peeters, mr. S.W.H. Utrecht 13-10-2012

Rameckers, mr. C.J.A.P. Amsterdam 05-10-2012

Reehuis, mr. G.S. Maastricht 01-10-2012

Rhodes, mr. R.A. Amsterdam 04-10-2012

Rost Onnes, mw. mr. F.A. Utrecht 15-10-2012

Ruiter, mr. M.L. Rotterdam 01-10-2012

Ruiz de la Fuente Jimenez, S.I Amsterdam 10-04-2012

Saman, mw. mr. J.A.J. Bergen op Zoom 01-10-2012

Schmull, mr. R.S.J. Den Haag 01-10-2012

Schoenmaker-Tijsseling, mw. mr. E. Utrecht 01-10-2012

Schönberger- van 't Hof, mw. mr. L.M.C. Rosmalen 12-10-2012

Spoel, mr. E.N. van der Den Haag 01-10-2012

Sprangers, mr. W.J.M. Almere 01-10-2012

Olivier, mw. mr. A.C. Naarden 01-10-2012

Verkoren, mr. B.J. Amsterdam 09-10-2012

Verstraeten, mw. mr. I. Haarlem 01-10-2012

Verweij, mw. mr. J.H.A. Amsterdam 15-10-2012

Visser, mr. L.C. Rotterdam 12-10-2012

Vos, mr. P.F.A.B. Amsterdam 01-10-2012

Wegman, mr. W.F.J. Utrecht 16-10-2012

Wel, mw. mr. D.I. van Hellevoetsluis 01-10-2012

Well-Wielenga, mw. mr. L.W. van Den Haag 01-10-2012

Wuisman, mw. mr. K.A.C. Hong Kong 11-10-2012

Zande, mw. mr. R.P. van der Den Haag 16-10-2012

Zejlmaker, mr. S.R. Den Haag 30-09-2012

Overleden

Kersemakers, mr. J.G.J. Gemert 28-08-2012

Sanders, mr. P. Schiedam 27-09-2012

Werkhoven van- de Bruijn, mw. mr. drs. A.M. Den Haag 17-05-2012

Wessels, mw. mr. M. Rotterdam 05-10-2012

**VRIJDAG 23
NOVEMBER**

AMSTERDAM RAI

De Juridische Carrièredag

BRENG BEWEGING IN JE CARRIÈRE

**TOPWERKGEVERS
WORKSHOPS
GRATIS CV CHECK**

**DÉ GROOTSTE
CARRIÈREBEURS
VAN NEDERLAND
IN HET NAJAAR!***

*Exclusief masteropleidingen.

**VOOR MEER INFORMATIE EN GRATIS ENTREE GA JE NAAR
WWW.JURIDISCHECARRIÈREDAG.NL**

O.a. onderstaande organisaties bekend op 24 oktober 2012, zijn aanwezig op De Nederlandse Carrièredagen met een stand en/of (workshop)spreeker. Kijk voor een update op www.carrièredagen.nl.

INTERBEST

intermediar
op elk in je carrière

nrc carrière

ADVOCATENBLAD start

RechtenStudie.nl

Mr.

MEMORY MAGAZINE

jobnet

CARRIÈRE JAARBOEK

De Juridische Carrièredag is een onderdeel van [De Nederlandse Carrièredagen](http://www.carrièredagen.nl) en een activiteit van [memory events](http://www.memoryevents.nl) onderdeel van de [memory group](http://www.memorygroup.nl)

Wil jij je met recht onderscheiden ?

Roelvink Advocatenkantoor zoekt scherpe juristen. Open, enthousiaste mensen die zorgvuldig en zelfstandig zijn, die geen deadline missen, die lol hebben in hun werk en met recht veelzijdig zijn.

Ons moderne kantoor is gespecialiseerd in arbeidsrecht en ambtenarenrecht, onderwijs en uitkeringen. Onze dienstverlening reikt verder dan enkel juridische bijstand. Wij verdiepen ons in de context van de vraag van onze cliënten en zijn er spits op dat onze kennis altijd up to date is.

We adviseren en begeleiden onze cliënten en bevorderen hun eigen deskundigheid. Wij zoeken:

een juridisch medewerker

een advocaat stagiaire

een advocaat medewerker

Voor meer informatie kijk op: www.metrechtveelzijdig.nl of bel met mr. E.C.M. Roelvink (0594-580153 of 06-41688988)

HENDRICKX - VLIELANDER - VAN DER GRAAF ADVOCATEN

Zoekt een
GEVORDERD ADVOCAASTAGIAIRE dan wel een **BEGINNEND
ADVOCAASTAGIAIRE**

voor de algemene praktijk, met affiniteit voor het strafrecht.
Een afgeronde beroepsopleiding is hierbij pré.

Sollicitaties graag schriftelijk of per mail binnen 10 dagen na
publicatie richten aan

Hendrickx – Vlieland – Van der Graaf Advocaten
t.a.v. mr. R.P. van der Graaf

Muntkade 1, 3531 AK Utrecht, Tel. 030 – 290 08 99
www.xvgadvocaten.nl vandergraaf@xvgadvocaten.nl

uiteraard wordt uw reactie vertrouwelijk behandeld

Wegens privé omstandigheden van de vennoten
te koop advocatenkantoor b.v.

Recentelijk ingericht, gelegen in een volkswijk in
Rotterdam Zuid.

Enkel overname van vestiging is bespreekbaar.
Graag alleen reageren in geval van serieuze
overweging van koop.

Mw. mr. M. Birinci
Tel. 010-2150808
Mobiël. 06-51510671

BENK : ADVOCATEN

BENK Advocaten is een advocatenkantoor in Groningen
dat zich primair richt op de ondernemers van
Noord-Nederland.

Onze belangrijkste specialisaties liggen op de rechtsgebieden
ondernemingsrecht, insolventierecht, arbeidsrecht,
vastgoedrecht en personen- en familierecht.

Wij zoeken ter versterking van onze civiele praktijk op
korte termijn een nieuwe kantoorgenoot:

(Gevorderd) advocaat-stagiair(e)

Een uitgebreide omschrijving van de functie en alle overige
relevante informatie vindt u op www.benkadvocaten.nl.

De sluitingsdatum voor inzending is 1 december 2012.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Van de tuchtrechter

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit P.J.M. Drion, C.B. Gaaf, W.F. Hendriksen, H.J.A. Knijff, E. van Liere en H. Uhlenbroek. De uitspraken met LJN-nummer zijn integraal te raadplegen op www.tuchtrecht.nl.

Ontvankelijkheid beroep

- Hof van Discipline 2 september 2011, LJN: YA2168
- Raad van discipline Arnhem 8 november 2010, LJN: YA1212

Hoger beroep tegen de vaststelling van het salaris van een rapporteur uitgesloten.

- Artt. 46, 56 en 60b Advocatenwet (6. Tuchtprocesrecht).

Feiten

De raad van discipline in het ressort Arnhem stelde desgevraagd een aan mr. Y toekomstige vergoeding vast voor zijn werkzaamheden als onderzoeker van, rapporteur over en vertegenwoordiger van mr. X in het kader van een onderzoek als bedoeld in art. 60c Advocatenwet.

Beroep

Mr. X stelt beroep in tegen de beslissing van de raad tot toekenning van het honorarium.

Overwegingen hof

In paragraaf 4b van de Advocatenwet 'De procedure inzake de onbehoorlijke praktijkuitoefening' zijn op verschillende plaatsen bepalingen uit de elders in de Advocatenwet geregelde tuchtprocedure van overeenkomstige toepassing verklaard, maar niet de appelbepalingen. In de genoemde paragraaf is op diverse plaatsen de mogelijkheid van beroep dan wel verzet opengesteld tegen een aantal met name genoemde beslissingen, maar niet die ter zake van de beslissing ex art. 60d lid 3. Daarom moet het ervoor worden gehouden dat tegen de beslissing ex art. 60d lid 3 geen hoger beroep openstaat.

Beslissing hof

Verklaart mr. X niet-ontvankelijk in zijn hoger beroep.

Second opinion

- Raad van discipline 's-Gravenhage 31 januari 2011, LJN: YA1501

Zorgvuldige belangenbehartiging en informatieverstrekking in het kader van de verstrekking van een second opinion.

- Art. 46 Advocatenwet (1. De zorg voor de cliënt; 1.2 Vereiste communicatie met cliënt);
- Gedragsregels 5 en 8.

Feiten

Klager is verwickeld in een procedure tegen de IND betreffende ongewenstverklaring en intrekking van zijn verblijfsvergunning. In die zaak worden de belangen van klager behartigd door mr. A.

Tussen klager en mr. A is verschil van mening ontstaan omtrent de verdediging van klagers belangen. Naar aanleiding hiervan heeft klager mr. X benaderd en verzocht om een *second opinion* uit te brengen. Mr. X heeft de aldus verkregen opdracht bevestigd bij brief. Voor de *second opinion* diende klager een bedrag van 750 euro als voorschot aan mr. X te betalen. Het voorschot is aan mr. X betaald. Mr. X heeft vervolgens het dossier bij mr. A opgevraagd, dat hem vervolgens in bezit is gesteld. Ongeveer twee weken later heeft mr. X klager bezocht in de penitentiaire inrichting. Vijf dagen later heeft mr. X een schriftelijke *second opinion* aan klager uitgebracht. Mr. X heeft in totaal 750 euro inclusief verschotten en btw aan klager in rekening gebracht.

Klacht

Klager verwijt mr. X dat hij zijn vertrouwen heeft geschonden. Mr. X heeft pas later het dossier bij mr. A opgevraagd, terwijl afgesproken was dat hij het dossier direct zou opvragen zodra hij de 750 euro had ontvangen. Mr. X is vijf minuten bij klager op bezoek geweest in de penitentiaire inrichting. Daarbij is klager duidelijk geworden dat mr. X geen kennis had van klagers zaak en dat hij het advies niet af had. De *second opinion* is niet objectief aangezien mr. X na het uitbrengen ervan contact heeft opgenomen met mr. B, een vroegere advocaat van klager, en met mr. A.

Overwegingen raad

Voorop dient te staan dat een advocaat voor het in overleg met zijn cliënt te voeren beleid een ruime vrijheid toekomt en dat in het algemeen een tuchtrechtelijke maatregel eerst geïndiceerd kan zijn indien de advocaat bij de behandeling van de zaak kennelijk onjuist optreedt en adviseert en de belangen van de cliënt daardoor worden geschaad of kunnen worden geschaad. Voorts geldt dat de advocaat de verkregen opdracht zorgvuldig dient uit te voeren.

Uit de feitelijke gang van zaken blijkt dat mr. X bij het opvragen van het dossier niet onzorgvuldig te werk is gegaan; intendeel, hij heeft voortvarend gehandeld. Dat mr. A het opgevraagde dossier niet spoedig aan mr. X heeft toegezonden, valt mr. X niet te verwijten.

Wat het bezoek van mr. X aan klager in de penitentiaire inrichting aangaat, heeft mr. X onweersproken aangevoerd dat hij aanvankelijk naar een verkeerde locatie was gegaan en zich daardoor pas laat bij de juiste locatie kon melden. Voorts heeft mr. X gesteld dat de bewaking vasthield aan het sluitingstijdstip. De korte duur van het gesprek was ook voor mr. X onbevredigend. Mr. X heeft daarom aangeboden de volgende ochtend telefonisch verder te

praten maar dat wilde klager niet. Mr. X heeft hierna bij brief van 9 maart 2010 klager schriftelijk geadviseerd over de mogelijkheden in zijn zaak. Mr X heeft de korte duur van het persoonlijk gesprek met klager gecompenseerd door het uitgebreide schriftelijke advies dat kort nadien aan klager is verstrekt. Uit dat advies blijkt dat mr. X ruimschoots is ingegaan op de aspecten die zijns inziens van belang waren. Van de juistheid van klagers stelling dat mr. X geen kennis had van zijn zaak is niet gebleken. Aan mr. X kan niet worden verweten dat dit advies nog niet gereed was bij zijn bezoek aan klager.

Klager heeft zijn verwijt dat mr. X in zijn advisering niet objectief is geweest niet, althans onvoldoende onderbouwd. De enkele omstandigheid dat mr. X met klagers advocaat en zijn vorige advocaat contact heeft gehad brengt geen gebrek aan objectiviteit mee. Mr X is in de gegeven omstandigheden gebleven binnen de vrijheid die hij als belangenbehartiger van klager had.

Beslissing raad

- Verklaart de klacht ongegrond.

Omzeiling wettelijke regeling

- Raad van discipline Arnhem, 7 februari 2011, LJN: YA 1429

De wettelijke regeling betreffende de betekening van exploten dient ter bescherming van het belang van de beslagdebiteur, in casu klager. Het was mr. X (uiteraard) niet toegestaan die te omzeilen.

- Art. 46 Advocatenwet (3. Wat een behoorlijk advocaat betaamt t.o. de wederpartij; 3.1 Vrijheid van handelen; 3.2 Grenzen aan die vrijheid);
- Gedragsregel 1.

Feiten

Tussen klager en A (de vrouw) is de echtscheiding uitgesproken. Er is een partneralimentatie van 3400 euro per maand overeengekomen. Twee jaar later is door klager een verzoek tot wijziging partneralimentatie ingediend bij de rechtbank. De belangen van A werden steeds door mr. X behartigd. In dat verband heeft mr. X aan A de volgende e-mail gestuurd: 'U hebt denk ik meegekregen dat de deurwaarder één dezer dagen, waarschijnlijk zaterdag, zijn exploit zal betekenen voor meneer op het adres in Breda. Het beste zou zijn wanneer de deurwaarder niemand thuis aantreft waarna de stukken in een envelop worden achtergelaten. Is er toch iemand thuis die de deur open doet dan is het niet de bedoeling dat diegene zegt dat meneer wel op dat adres staat ingeschreven maar er niet daadwerkelijk woont. Dat zou allerlei ongewenste complicaties geven. Het beste zou het ook zijn wanneer meneer pas na dinsdag (dan vinden de beslagleggingen plaats) verneemt van de betekening door de deurwaarder. Ik hoop dat dit te regelen valt.'

Klacht

Mr. X had de alimentatiebeschikking niet op het adres van de dochter van klager te Breda mogen laten betekenen, omdat hij er niet woonachtig is. Mr. X heeft de waarborgen die de wet aan executoriaal beslaglegging verbindt welbewust willen omzeilen door de deurwaarder willens en wetens onjuiste informatie te verstrekken. Mr. X heeft het ertoe willen leiden dat klager pas nadat beslag was gelegd kennis zou dragen van de betekening, waardoor het door art. 430 lid 3 Rv te beschermen belang is geschonden.

Overwegingen raad

Voorop staat dat ook naar vaste rechtspraak van het Hof van Discipline bij de beoordeling van een klacht over het optreden van een advocaat van de tegenpartij van de klager ervan moet worden uitgegaan, dat die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de

wijze, die hem – in overleg met zijn cliënt – passend voorkomt.

De wederpartij zal zich dus slechts in uitzonderlijke gevallen over de wijze van belangenbehartiging kunnen beklaagen. Voor de tuchtrechter staat daarbij de wijze waarop de advocaat de zaak behandelt slechts ter beoordeling voor zover de advocaat zich bij die behandeling jegens de wederpartij heeft schuldig gemaakt aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt.

Niet ter beoordeling ligt voor of de onderhavige betekening naar de regels van het Wetboek van Rechtsvordering betreffende de betekening van exploten heeft plaatsgevonden, nu dit oordeel is voorbehouden aan de civiele rechter.

De strekking van de wettelijke regeling betreffende de betekening van exploten is, dat de geadresseerde kennis neemt van hetgeen betekend wordt. Deze regel is geschreven ter bescherming van het belang van de beslagdebiteur, in casu klager en het was mr. X (uiteraard) niet toegestaan deze wettelijke regeling te omzeilen.

In de gewraakte e-mail heeft mr. X aan haar cliënte geschreven, dat het het beste zou zijn wanneer klager pas na de beslaglegging van de betekening van de alimentatiebeschikking zou vernemen. Dat mr. X heeft betwist dat de e-mail aan haar cliënte als een instructie aan haar cliënte was bedoeld doet er niet aan af dat deze wel als zodanig kan worden opgevat. Mr. X had zich reeds daarom van de gewraakte mededeling moeten onthouden. Daarmee heeft mr. X niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Omdat mr. X er ter zitting blijkt van heeft gegeven voor kritiek open te staan en bij haar handelwijze alleen het belang van haar cliënte heeft willen dienen, volstaat de raad met het opleggen van na te noemen maatregel.

Beslissing raad

- De klacht is gegrond en aan mr. X wordt de maatregel van een enkele waarschuwing opgelegd.

Ik ben 4

*en wil een pensioen
waarbij mijn twee
medewerkers altijd
en overal inzicht in
hun gegevens hebben*

***Ontdek Het Nieuwe Pensioen
van De Goudse***

*Duidelijk. Inzichtelijk. En voor alle
bedrijven vanaf 1 medewerker*

De Goudse biedt oplossingen voor elke ondernemersleeftijd.

Je verwacht een pensioen waarbij je medewerkers altijd de actuele waarde van hun pensioenopbouw kunnen opvragen. De Goudse begrijpt dat en introduceert daarom Het Nieuwe Pensioen. Dat is een collectief pensioen voor alle bedrijven vanaf 1 medewerker. Met een overzichtelijk online portaal waarin alles onmiddellijk wordt verwerkt. Kijk op www.hetnieuwepensioen.nl of vraag het je verzekeringsadviseur.

De Goudse helpt ondernemers verder.

de Goudse

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Juridisch Postacademisch Onderwijs

Haal je PO-punten aan de Universiteit van Amsterdam!

Ons cursusaanbod najaar 2012

Arbeidsrecht

• 11 dec. Actualiteiten Arbeidsrecht 4PO € 395,-

Bestuursrecht

• 28 nov. Verdieping Wabo 6PO € 595,-
 • 30 nov. Actualiteiten Bestuursrecht 4PO € 395,-
 • 10 & 17 dec. Verdieping Overheidsaansprakelijkheid 12PO € 1.100,-
 • 19 dec. Actualiteiten Vreemdelingenrecht 4PO € 395,-

Financieel recht

• 7 dec. Actualiteiten Wft 4PO € 395,-

Internationaal Privaatrecht

• 26 nov. Nieuw boek 10 BW 4PO € 395,-

Jeugdrecht

• 22 nov. Verdieping Jeugdstrafrecht 6PO € 595,-
 • 3 dec. Verdieping civiel Jeugdrecht 6PO € 595,-

Ondernemingsrecht

• 15, 22 & 29 nov. Onderneming in zwaar weer 12PO € 1.100,-
 • 27 nov. Nietigheid & vernietigbaarheid van besluiten 4PO € 395,-
 • 13 dec. Actualiteiten Ondernemingsrecht 4PO € 395,-

Privaatrecht

• 6 nov. Actualiteiten Huurrecht woonruimte 4PO € 395,-
 • 9 & 16 nov. Basiscursus Burgerlijk procesrecht 12 VSO/PO € 1.100,-
 • 4 & 20 dec. Contracteren 12 VSO/PO € 1.100,-
 • 6 dec. Actualiteiten Burgerlijk procesrecht 4PO € 395,-
 • 10 dec. Actualiteiten Insolventierecht 4PO € 395,-
 • 12 dec. Actualiteiten algemeen Vermogensrecht 6PO € 595,-
 • 18 dec. Actualiteiten Huurrecht bedrijfsruimte 4PO € 395,-

Strafrecht

• 13 dec. Actualiteiten Straf(proces)recht 4PO € 395,-

Symposium

• 23 nov. ACIS: "Brandverzekering" 4PO € 375,-

Vaardigheden

• 23 nov. Conflicthantering in de juridische praktijk 6PO € 695,-
 • 3 dec. Legal English 4PO € 395,-

Verzekeringsrecht

• 7 dec. Actualiteiten Verzekeringsrecht 4PO € 395,-